

4de Sociaal-Flamingantische Trefdag

Verslagboek

29 september 2007
Berchem - Antwerpen

*"Het belgicisme in de Vlaamse culturele sector.
Portret van een zonderlinge culturele elite die de
politieke emancipatie van haar volk verwerpt."*

4de Sociaal-Flamingantische Trefdag in Berchem (Antwerpen): een kwantitatief en kwalitatief succes

Het is een jaarlijkse traditie geworden, de SFL trefdag, waarbij sociaal-flaminganten en linkse Vlaamsnationalisten bijeenkomen. Op 29 september 2007 kwamen we voor de 4de keer samen, ditmaal in Berchem, Antwerpen. De lokatie was goed gesitueerd, vlak aan het station, de zalen waren gezellig en gerieflijk, wat de sfeer aangenaam maakte. Dit jaar was de opkomst onverwacht hoog, we telden in totaal ruim honderd deelnemers. De opzet van deze jaarlijkse trefdag is dan ook trachten alle linkse en sociaalvoelende Vlaamsgezinden bijeen te brengen, en die opdracht begint stilaan goed te lukken. We zagen oude bekenden, alsook veel nieuwe gezichten; nieuwe contacten werden gelegd, oude hernieuwd. We konden ook heel wat prominente linkse Vlaamsgezinden weer verwelkomen, zoals Willy Courteaux, Jef Turf, Willy De Turck en Eric Defoort. Ook Daensist Guido Moons, voormalig VVB-voorzitter was er. Ludo Abicht liet vanuit het buitenland zijn groet overmaken.

Het thema van de trefdag luidde 'Het belgicisme in de culturele sector' (daarmee bedoelend de kunsten, de media en het onderwijs). Een thema dat al lang op voorhand vaststond, maar dat met de crisis rond de regeringsvorming en de belgicistische hysterie alleen maar actueler was geworden.

Miel Dullaert leidde zoals gewoonlijk als moderator de gesprekken. Er waren zes sprekers. SFL mede-initiatiefnemer Jan Van Ormelingen gaf uitleg over SFL, Dirk De Haes gaf een gramsciaans-analytische uiteenzetting van het concept 'intellectuele elite'.

Bernard Daelemans bracht een concrete gevalsanalyse aan met betrekking tot de Koning Boudewijnstichting.

We hadden twee gastsprekers van buitenaf, Bart Maddens gaf ons een blik op hoe het Belgicisme werkt in de academische wereld en Jean Pierre Rondas wist ons zeer onderhoudend zijn ervaringen en inzichten mee te geven over de culturele sector.

Ook Lukas Devos zou gastspreker zijn geweest, maar hij was op de valreep gehinderd geraakt wegens beroepsredenen. Hij heeft wel zijn bijdrage over de media-wereld bezorgd, voor opname in dit cahier.

De lezingen waren zeker van hoogstaand niveau en diepgravend, maar er mocht ook wel eens gelachen worden.

Joost Vandommele sloot af met zijn kijk op de Vlamingen en onze geschiedenis.

De schriftelijke neerslag van al deze voordrachten vindt de lezer in dit verslagboek (met uitzondering voor J.P. Rondas, wegens professionele redenen).

Op een trefdag hoort ook het debat, en dat was dit jaar niets anders. Er was stof genoeg om gedachten over uit te wisselen, maar het was wel opvallend dat de sprekers uit het publiek zelden elkaar tegenspraken, maar eerder aanvulden. De gesprekken namen plaats tijdens de zitting, maar ook tussendoor, aan de bar (waar overigens niet-kapitalistische drank werd opgediend).

In de kleine zaal stonden een aantal stands, die ook druk bezocht werden. Uiteraard was er de SFL stand, waar de brochures vlot van de hand gingen. Ook Meervoud kon niet ontbreken. Dit jaar konden we ook voor het eerst de Vlaams-Socialistische Beweging (V-SB) verwelkomen, die dit jaar werd opgericht. Er was ten slotte ook een stand met een ruime keuze aan boeken rond historische thema's vanuit een links-flamingantische hoek, verzorgd door Joost Vandommele.

De 5de SFL-trefdag zal doorgaan op 13 september 2008.

Kevin De Laet

Het belgicisme in de Vlaamse culturele sector

Sinds de achtereenvolgende hervormingen en ten slotte de federalisering van de Belgische staat, bestaat "ons land" uit drie Gewesten en drie Gemeenschappen.

De Gemeenschappen (de Vlaamse, Franstalige en Duitstalige) zijn enerzijds bevoegd voor persoonsgebonden aangelegenheden zoals het gezondheidsbeleid (de curatieve en preventieve geneeskunde) en de hulp aan personen (de jeugdbescherming, de sociale bijstand, familiehelp, enz.) en anderzijds natuurlijk ook bevoegd voor de cultuur, het onderwijs en het gebruik van talen. Dat wil zeggen dat de Vlaamse Gemeenschap sinds enkele decennia als inrichtende, subsidiërende, stimulerende en/of regulerende overheid steeds nauwer betrokken is bij de Vlaamse culturele sector. Onder de Vlaamse culturele sector verstaan we dan: dans, theater, schilderkunst, beeldhouwkunst, beeldverhalen, bouwkunde, vormgeving, mode, fotografie, cinema en muziek, cultureel erfgoed en musea, letteren en uitgeverij, pers, radio en televisie, scholen, hogescholen en universiteiten. Dat betekent dus tevens dat vele duizenden Vlamingen, dank zij de tot nu bekomen Vlaamse autonomie, rechtstreeks of onrechtstreeks, verzekerd zijn van een inkomen en/of van promotie en aanzien. Anders, meer prozaïsch gezegd: het is de Vlaamse beweging die ervoor gezorgd heeft dat het vandaag voor een nog steeds toenemend aantal Vlamingen van "niet slecht" tot "zeer goed" gaat, financieel, professioneel en psychologisch. En da's een goeie zaak.

Ik geef u enkele cijfers betreffende de loon- en weddentrekkende arbeid in de Vlaamse culturele sector. Op de betaalstaat van het Departement Onderwijs staan meer dan 150 000 budgettaire VTE's, waarvan 72,5 % vast benoemd, hetgeen 1/4 van de totale begroting van de Vlaamse Gemeenschap uitmaakt. De overige segmenten van de Vlaamse culturele sector, de media en de kunsten, stellen in het Vlaams en Brussels Gewest zo'n 135 000 mensen tewerk. De privé neemt hier 2/3 van de tewerkstelling voor zijn rekening. Sommige sectoren zijn haast volledig in privé-handen zoals drukkerijen en uitgeverijen. De sector "recreatie, cultuur en sport" toont een vrij gelijke verdeling tussen privé en publiek ondernemen. Maar vergeten we niet: zowel de culturele tewerkstelling in de privé, alsook de kunstenaars die zelf uitdrukkelijk voor een zelfstandigenstatuut kiezen, zien hun kansen toch sterk vergroot door

allerlei initiatieven van de Vlaamse overheid (denk maar aan allerlei fondsen, festivals, culturele centra en bibliotheken). Alles bij elkaar behelst de culturele sector (het onderwijs, de kunsten en de media) meer dan 13 % van alle werkende Vlamingen.

Het is natuurlijk niet zo dat al deze mensen, allen hoofdarbeiders, hoe hoog opgeleid ze ook zijn en welk een maatschappelijk aanzien ze ook genieten, in aanmerking komen om ingedeeld te worden bij diegenen die men door de band "de intellectuelen" noemt. Maar de arbeidsverdeling in de West-Europese samenlevingen voorziet, in de opleidings- en kwalificatiefase voor bepaalde beroepsposities, duidelijk voordelige toegang voor wie vaardig is in symbool-manipulatie, hetgeen intellectuele activiteit in eigenlijke zin vereist; en die arbeidsverdeling faciliteert en beloont intellectuele arbeid verschillend naargelang beroepspositie. Vandaar dat een beperkte reeks beroepen verbonden met onderwijs, media en kunsten het grootste aandeel leveren in de maatschappelijke groep der intellectuelen.

Met "de intellectuelen" bedoelen we dan diegenen die van hun mentale vaardigheden een meer dan omschreven, jobgecentreerd gebruik maken, gelinkt aan een visie die de onmiddellijke werктаak en -horizon voorbij gaat. Zij engageren hun intellect in activiteiten die ze van cultureel belang achten: het is de groep die de circulerende ideeën produceert of evalueert, hetgeen dadelijke weerklank heeft in de grote rest van de culturele sector en vandaar doordringt in de overige samenleving. De intellectuelen bepalen in grote mate het maatschappelijk klimaat.

De term 'de intellectuelen' impliceert altijd een zekere graad van onafhankelijkheid tegenover de economische en politieke machthebbers. Hun ware roeping zou het ongebonden en belangeloos nastreven van universele waarheid en rechtvaardigheid zijn. De intellectuelen worden door zichzelf en door de anderen dan ook meestal als een de facto oppositiegroep gezien, altijd klaar om traditionele waarden en aangenomen ideeën uit te dagen. Vooral de publieke intellectuelen en andere bekende opinieleiders stellen agenda's op, leiden het maatschappelijk debat in en beïnvloeden de openbare mening. Natuurlijk zijn er ook wat men noemt de officiële intellectuelen die op de eerste plaats dienen om de status quo te bekrachtigen en te ondersteunen. Maar de meeste intellectuelen, en de overige culturele elites met hen, richten zich toch, vroeg of laat, in meer of mindere mate, op die fractie die zich toewijdt aan experiment en innovatie en die we de avant-garde noemen. Dat is althans wat de standaardsociologie aanneemt. En de term avant-garde impliceert dan dat de gedachten en de kunsten, de maatschappij

en de wereld, in een voortdurende, voortschrijdende staat van verandering verkeren en dat veranderingen die op het eerste gezicht revolutionair voorkomen, uiteindelijk aanvaard zullen worden als behorende tot de mainstream van ideeën. Alleszins kunnen we besluiten dat avant-garde en intelligentsia zich zeker niet identificeren met het establishment, gezien hun toewijding aan speculatief denken, hun isolatie, hun frequente kritische observaties en hun oppositionele relatie met alle mogelijke maatschappelijke conventies en hun weerstreven van de traditionele machten.

De intellectuelen zijn de instigatoren van alle fundamentele maatschappelijke verandering, dus van de vooruitgang. Zij staan aan de kant van de werkzame bevolking en de minder bedeelde. Zij houden zich bezig met bewustmaking en mobilisatie zodat individuele en collectieve emancipatie in gang komen ; zij veroorzaken democratisering van de maatschappij. Zij initiëren en leiden projecten van natie-vorming. Intellectuelen zijn altijd de kampioenen van het nationaal zelfbeschikkingsrecht. Hun opkomst en groei doorheen de laatste 250 jaar gaat samen met de ontbinding van de grote imperia, het ontstaan van meer en meer natiestaten in het Westen en de dekolonisatie van Azië en Afrika. Overal en altijd zijn de culturele elites van volkeren zonder staat, de ijverars voor de politieke zelfstandigheid van hun volk, haast overal staan zij vooraan in hun nationale beweging.

Niet zo in het Vlaanderen van vandaag. En dit ondanks het feit dat de expansie van de Vlaamse culturele sector er pas kwam met de toename van de Vlaamse autonomie. Tot eind jaren 1980 leek Vlaanderen geleidelijk op weg zich los te weken van het afstervende België. Haast iedereen die in Vlaanderen kon lezen en schrijven was in een of andere mate openlijk Vlaamsvoelend. Sinds 15 ... 20 jaar echter, sinds de implosie van de USSR en het begin van de neoliberale globalisering, de hegemonie van de VSA, sinds het St-Michielsakkoord (derde fase van de Belgische staatshervorming), de hysterie rond de dood van Boudewijn I en de Zwarte Zondagen die de doorbraak van het VB betekenden, heeft het Vlaamse intellect zich bijna geheel van de Vlaamse beweging afgewend. Ze zijn nu bijna allemaal strijdend belgicistisch, in die zin dat ze tegen nog meer bevoegdheden voor Vlaanderen zijn (het Brussels Gewest willen ze wel versterken!). Het streven naar een onafhankelijk Vlaanderen vinden ze helemaal nefast. Ze menen dat de rechten van de Vlamingen al voldoende erkend worden in het huidige federale België. Trouwens België is een van beste landen om in te wonen en we hebben het nog nooit zo goed gehad ... Naar eigen zeggen zijn ze "geen nostalgische dweppers met een unitair België", maar "wel pleitbezorgers van een goed

functionerende federale staat". Een gezindheid ten gunste van een confederalistische staatsorde of een Vlaamse republiek is volgens hen een heilloze onderneming, want een volledig zelfstandig Vlaanderen zou zeker een "benauwde, reactionaire, xenofobe Kleinstaat" worden. Een Beieren aan de Noordzee. Met Bokrijk als hoofdstad. Niet zonder enige trots kon Luk Ryckaert, politiek secretaris van B-Plus, in de pers verklaren: "Zowat de hele top van de Vlaamse culturele wereld kant zich tegen separatisme".

Onder invloed van die openbare intellectuelen en van de uitgebreide belgitude in de culturele sector, is minstens de helft van de Vlamingen alles gaan verfoeien wat naar Vlaams en zelfstandigheid ruikt, en België weer gaan omarmen, al is het vandaag duidelijker dan ooit dat het niet meer functioneert. De andere helft van de Vlamingen radicaliseert in zijn Vlaamsvoelendheid. Deze breuk is geen gezonde toestand. De Belgische hysterie heeft deze laatste septemberdagen een hoogtepunt bereikt ...

De voorstellen van neo-belgicistische groepen zoals B-Plus, Itinera, Pavia en de schrijvers van "Waar België voor staat: een toekomstvisie", voorstellen om het federalisme bij te stellen, zijn meestal aandoenlijk, van ethisch niveau of ronduit naïef. Meer welwillendheid om mekaar te begrijpen, het invoeren van een federale kieskring, het opnieuw oprichten van unitaire partijen, een federalisme met punten, een federalisme met vier deelstaten, enz. In hun argumentatie worden oorzaak en gevolg voortdurend omgedraaid. En het belgicistisch discours verschilt ook naargelang men tot een Nederlandstalig dan wel een francofoon publiek spreekt. Als zelfverklearde volbloed federalisten (ooit was dat een scheldwoord voor crypto-separatisten) weten zij natuurlijk niet wat de Britse politoloog James Bulpitt ooit over federalisme schreef: "Federalisme zou samenwerking en overeenstemming tussen territoriale bevolkingsgroepen teweeg brengen. In de praktijk blijkt dat, wanneer die dingen er al zijn, er geen staatsvorming met grondwettelijk federale bepalingen nodig is; is er geen samenwerking en instemming, dan zal federalisme ze hoe dan ook niet voortbrengen."

Hun verzet tegen elke verdere communautaire splitsing, tegen verdere federalisering, tegen confederalisme en onafhankelijkheidsstreven, kaderen onze intellectuelen zelf in hun vooruitstrevendheid. Als zogenaamde progressieven menen ze dat armoedebestrijding, sociale zekerheid en solidariteit, kortom: een warme samenleving, alleen gegarandeerd zijn in een voortgezet België, een staat die ze alleen zien als een 'federale, parlementaire monarchie'. De Vlaamse beweging is volgens hen uitsluitend en fundamenteel rechts. En tegenwoordig schuwt

bijna iedereen (op Bart De Wever na) het etiket 'conservatief'. Uiteindelijk gaat hun typering van alle Vlaams-nationalisme zo ver het tot een virus te bestempelen dat mensen genetisch aantast zodat ze mentaal gestoord worden (ze gaan met vlaggen zwaaien en op trommels roffelen) en vervolgens transmuteren ze in bloeddorstige monsters. Joegoslavische toestanden zijn onvermijdelijk het gevolg van alle nationalisme. En elke infectie is onherstelbaar: Bart Staes is ooit bij de Volksunie geweest en kan dus volgens Ludo Dierckx geen voorzitter van Groen! worden wegens 'aangetast'...

Wij hebben uiteraard onze vragen bij dat 'links zijn' van de Vlaamse intellectuallo's. Het is allemaal nogal soft, eerder 'linkserig' te noemen. De varianten (modieus-progressief, libertair, groen-liberalisme, links-liberaal, sociaal-democratisch, enz) hebben één ding gemeen. Ze zijn ethisch progressief, maar economisch conservatief. Ik heb weinig sympathie voor Filip De Winter, maar hij deed me toch eens glimlachen toen hij het had over 'die linkse yuppies met hun rechts inkomen'. Helaas zijn ook de gelovigen van de klein-linkse kerk belgicist, ze denken dat er één monolithisch Belgisch proletariaat klaar staat om dit land op revolutionaire wijze in een unitaire arbeidersrepubliek om te toveren. En ook nog de andersglobalisten menen dat België, samen met de Europese Unie, de Wereldhandelsorganisatie en het Internationaal Monetair Fonds, hervormd kunnen worden tot onderdelen van een democratische wereldstaat, een rechtvaardige Kosmopolis, als we eerst maar voldoende gaan betogen en internationale workshops houden.

Ik vraag me af of die zogezegd linkse verdedigers van de Belgische staat nu nooit eens rondom zich kijken om te zien in welk gezelschap ze zich bevinden. Laten we eerst even de proef op de som nemen en trachten alle maatschappelijke groepen op te noemen die actieve tegenstanders van het Vlaams-nationalisme zijn (en tegelijk het federale België, het Atlantisch Europa en de mondialisering celebreren). Vooraan natuurlijk de koninklijke familie, het Hof, de adel en de traditionele rijke families. De Kerkleiding is onmiddellijk in de buurt. Kort daaronder volgen de captains of industry en de managers van grote bedrijven (met enkele uitzonderingen weliswaar). Dan komen de federale regeringsleden en aspiranten, gevolgd door de leiders en belangrijke mandatarissen van de verschillende afdelingen van de Belgische Staatspartij (VLD, MR, CD&V, CDH, SP-A, PS, Groen en Ecolo). De topambtenaren, hoge magistratuur en legerleiding ontbreken ook niet op het app§l. Ook de hoge koppen van universiteiten en hogescholen doen hun duit in het zakje, evenals de bestuurders van de openbare omroep, de persbaronnen en de hoofdredacteuren van de zelfverkleerde kwaliteitskranten. Ten slotte zijn

ook de vakbondsleiders strijdend Belgischgezind.. Wat hebben we nu opgenoemd? Juist, ja: het establishment.

Wanneer we eenzelfde oefening doen maar nu met de vraag wie er openlijk vóór de uitvoering van een neoliberal (dus rechts) beleid is of wie er tenminste zijn stilzwijgende medewerking wil aan verlenen, dan komen we tot... datzelfde establishment! Alleen de vakbondsleiders worden af en toe door hun achterban verplicht een andere taal te spreken, wat hun prompt in de regeringspers de naam 'conservatief' oplevert (Yves Desmet). Besluit: het Belgisch establishment, dat netwerk van ouwe gabbers onder leiding van de francofone bourgeoisie, strijdt enerzijds voor de gevestigde staatkundige orde en noemt anderzijds het bevorderen van neoliberalisme 'vooruitstrevend'. In zijn toespraak tot de gestelde lichamen in 2006, pleitte koning Albert II in één adem tegen omfloerst separatisme en voor verdergezette loonmatiging. De geldelijke belangen van de Belgische heersers zijn immers al lang versmolten met het Amerikaans mondiaal grootkapitaal, maar als klasse blijven zij een geopolitieke, territoriale basis nodig hebben, hun eigen staat. Vandaar dat zij aan alle mogelijke touwtjes moeten trekken om hun macht nog verder te legitimeren bij de bevolking. Maar mogelijks is de massale steun die zij tegenwoordig vanuit de Vlaamse culturele elites krijgen zelfs voor hen onverwacht. Momenteel is er niet enkel een breuk tussen de Belgische bourgeoisie en het Vlaamse volk, maar ook een grotere tussen de Vlaamse werkzame klassen en het Vlaams intellect.

Het Laatste Nieuws berichtte afgelopen week dat de Staatsveiligheid rekening houdt met een burgeroorlog.

Dat is volgens mij heel onwaarschijnlijk, maar als het ergens tot handgemeen of schermutselingen zal komen, zal dat niet tussen Vlamingen en franstaligen zijn, maar tussen Vlamingen onderling. De Vlaamse belgicisten zijn echt op een hysterische wijze aan het mobiliseren tegen een demonische interne vijand. De frenzy heeft deze laatste septemberdagen een hoogtepunt bereikt. Alle mogelijke BV's lopen elkaar voor de voeten om toch ook maar publiekelijk van hun belgisch loyalisme te getuigen.

Dagdagelijks beschikken zij over alle mogelijke kanalen en fora om aan te klagen dat de separatisten te veel aan bod komen. Ze willen Vlaanderen zuiveren van diegenen die volgens hen een zuiver Vlaanderen willen. De vraag is nu: hoe is het zover kunnen komen?

De klassieke sociologie wordt door de gramsciaanse schema's gelogenstraft. De notie van "de intellectuelen" als een aparte

maatschappelijke categorie, los van enige klasse, is een mythe. De intellectuelen in maatschappelijke zin vallen uiteen in twee groepen. Op de eerste plaats zijn er de traditionele intellectuelen, die voortkomen uit de culturele sector: hun positie in de spleten en reten van de samenleving wordt omgeven door een aura van ongebondenheid of verbinding tussen klassen, maar is uiteindelijk afgeleid uit vroegere en huidige klassenverhoudingen en verbergt een verbondenheid met verschillende historische klassenformaties. Onze huidige belgicistische intelligentsia zijn de rechtstreekse erfgenamen van de nieuwe kleinburgerij die tussen 1880 en 1980 de voornaamste dragers van de Vlaamse beweging waren.

Ten tweede zijn er de "organieke intellectuelen", de uitdenkende en organiserende elementen van een bepaalde fundamentele klasse. Deze organieke intellectuelen vallen minder op door hun beroepsbezigheid (dat kan elke job zijn karakteristiek voor hun groep), maar des te meer door hun functie om de ideeën en aspiraties van de klasse waartoe ze behoren te dirigeren. In Vlaanderen zijn er dus enerzijds de organieke intellectuelen nog verbonden met de oude bourgeoisie (die de instemming met het regime organiseren), en anderzijds de intellectuelen verbonden met de opkomende Vlaamse natie.

Die twee partijen strijden om de aanhang van de talrijke Vlaamse traditionele intellectuelen, en van de ultieme keuze van deze laatsten zal het voortbestaan van België in grote mate afhangen. Wij zouden nu kunnen denken dat na 175 jaar Vlaamse beweging en na 40 jaar staatsvorming de Vlaamse intellectuele klasse zou gewonnen zijn voor de volledige politieke emancipatie van haar volk, maar de kortsluiting is totaal. De feiten lopen onze elites voorbij. De Vlaamse zelfuitgeroepen avant-garde creëert de toekomst niet, ze ontkent zelfs de realiteit van heden. De in naam autonome Vlaamse culturele sector functioneert de facto als een Belgisch Ideologisch Staatsapparaat.

Het is nu niet de bedoeling van deze trefdag om de Vlaamse belgicisten te kwetsen of te beschuldigen van verraad. Dit is geen anti-anti-Vlaamse bijeenkomst.

Dit is geen manifestatie tegen onze tegenstanders. De bedoeling is om het drama van de Vlaamse gespletenheid te duiden en te illustreren.

We weten allemaal dat bijna alle Vlaamse intellectuelen en de gehele culturele sector gevallen zijn voor de - door de heersende klasse georchestreerde- identificatie van alles wat Vlaamsvoelend is met racisme, fascisme en nazisme. Zo worden zij op hun beurt verspreiders

van een vals bewustzijn. In Vlaanderen mag niet geweten zijn dat er in Baskenland, Catalonië en Schotland massaal linkse separatisten rondlopen, nee hier leren de kinderen al op school dat elk nationalisme per definitie des duivels is. Het Vlaams Blok/Belang heeft in zijn op gang dan ook niets gedaan om dit ongedaan te maken.

Wij weten ook allemaal dat uitgesproken belgicisme rijkelijk beloond wordt met aandacht, geld en prestige, en dat de ijdele culturele meritocratie daardoor vlug verleid wordt. Osentatief belgicisme is goed voor je carrière, voor je bankrekening en je ego.

Maar die angst en afkeer voor rechts-extremisme enerzijds en het gewone gemiddelde aan opportunisme anderzijds verklaren nog altijd niet de omvang van de breuk: hij is bijna volkomen.

De uiteindelijke reden van het neo-belgicisme onder onze Vlaamse culturele elites is volgens mij dat, ondanks het bestaan van een Vlaams Gewest en van een Vlaamse Gemeenschap, er aan de fundamentele machtsverhoudingen in België niks veranderd is. Het Belgisch federalisme werd dan wel gevraagd door de Vlaamse en Waalse beweging, de implementering ervan werd volledig door de francofone bourgeoisie geregisseerd. Bijgevolg is de macht van de heersende klasse door de staatshervormingen, een dubbel drieledig België, eerder versterkt dan afgezwakt, laat staan gebroken. Wanneer nu de hoogopgeleide en verlichte jonge Vlaamse generaties, wier categorie in volle expansie kwam door de bekomen culturele autonomie, tijdens de jaren 1980 hun zelfbewustzijn in het Nederlands wilden realiseren op Belgisch niveau, dan stootten zij op de arrogantie van de Franstalige elites.

Die francofone eloquentie, wel geruggensteund door reële maatschappelijke macht, bracht het Vlaamse intellect vlug terug tot zijn minderwaardigheidscomplex. Uit die minderwaardigheid was maar één uitweg: zich inschakelen in de mondialistische Derde Weg, de hippe stroming der jaren 1990, linkserig in opzicht, maatschappelijk voor de status quo.

Door zich aan te schurken tegen de nieuwe internationale elites met hun kosmopolitische en multiculturele mantra's, kan de Vlaamse intelligentsia zich afzetten tegen het gewone werkzame Vlaanderen, d.i. het salariaat en de zelfstandigen. En tegelijk worden ze verheven boven alle communautaire Kleinpolitik, die toch maar de uiting is van reactionaire materiële aspiraties der Vlaamse dorpers en het centennialisme van enkele kortzichtige managers. Zo willen onze intellectuelen, in de hoop

hun sociale promotie te bestendigen en uit te breiden, het kapitalistisch koninkrijk België verdedigen en vriendjes maken met diegenen die hen eigenlijk minachten. Bijgevolg bestaat er in Vlaanderen geen avant-garde meer in de echte zin van het woord: een reactie op de bourgeois-democratie.

Voorlopig blijven we opgescheept met status-zoekende culturalo's, omgeven door bloeiend post-modernisme en een herleefd traditionalisme (in de vorm van belgicisme). Dit is niks om sarcastisch of smalend over te doen. Het is een regelrecht drama.

Vandaag leidt een rechts deel van de Vlaamse Beweging inderdaad aan het Lombardisch syndroom: de managers van een rijke regio willen, om hun economische ontwikkeling veilig te stellen, afscheiden van een armere en minder goed bestuurde regio. Voor de rechtse Vlaamse Beweging gaat de uitvoering van het neoliberal programma in België niet snel genoeg. Het lijkt een strijd van rechtse Vlamingen tegen linkse Walen. Op die manier zullen wij onze eigen intellectuelen nooit terugwinnen.

Het wordt tijd dat er een sterke Vlaamse beweging komt die links georiënteerd is: een beweging die volledige nationale soevereiniteit voor Vlaanderen (en voor Wallonië) wil, om ons los te koppelen van het globaliserend kapitalisme waarvan de Belgische bourgeoisie de plaatselijke afdeling is; een beweging die in dat onafhankelijk Vlaanderen de volledige volkssoevereiniteit wil, om de gewone mensen gehele zeggenschap te geven over alle collectieve goederen, die vandaag al aan de markt geschonken werden of dreigen te worden. Alleen met een links programma kunnen wij een intellectuele klasse vormen, die echt links is en haar volk naar politieke volwassenheid kan leiden. Alleen een linkse strijd kan een onafhankelijk Vlaanderen bekomen; alleen een nationale beweging kan een echt links Vlaanderen bekomen.

Wij willen ons niet afsnijden van het Waalse volk; in tegendeel: we willen twee bevriende post-kapitalistische buurstaten. En binnen de Vlaamse republiek krijgen de Brusselse francofone bourgeois hun plaats: zij zullen dan zijn geworden... van meesters tot minderheid.

Het is nog veel te vroeg om te starten met een heuse politieke partij die links-republikeins is, maar we mogen er al wel beginnen aan te denken.

Dirk De Haes

Hoe verhindert de Koning Boudewijn Stichting de totstandkoming van een Vlaamse hegemonische klasse ?

1. Uitgangspunt:

Gramsciaans denkkader over ideologische hegemonie van de heersende klasse

In een notedop samengevat gaan we ervan uit dat de heerschappij van een politieke klasse niet in de eerste plaats gestoeld is op de politieke controle die een heersende klasse uitoefent op het staatsapparaat, en de repressiemiddelen die haar ter beschikking staan. De duurzaamheid van haar macht steunt op de ideologische onderwerping van de bevolking aan het ideeëngoed van deze machthebbers. De instemming van de bevolking met het discours van de heersers. Die instemming is des te gemakkelijker te bestendigen indien de heersende klasse ook bij machte is om de welvaart van de bevolking te bestendigen.

Het wordt met de jaren duidelijker dat de machthebbers van vandaag daar NIET toe in staat zijn. Daarmee brokkelt ook langzaam de basis af van de inhoudelijke hegemonie. Maar de kritische invalshoek van intellectuelen is van belang om dit proces te versnellen, en om vooral een tegenhegemonie te vestigen van een nieuwe politiek, die wél de belangen van het volk behartigt.

2. Afbrokkeling van de welvaart

België en dus ook en vooral Vlaanderen stond nog tot voor enkele jaren aan de top wat het sparen van zijn bevolking betreft. De bedragen die hier bijeengespaard werden zijn duizeling wekkend.

(Dit verhaal heeft ook wel een keerzijde, want tegelijk neemt in Vlaanderen de armoede hand over hand toe. De dualisering is steeds meer uitgesproken. Het gaat dan niet noodzakelijk over Vlaamse werklozen, we hebben het over werkende mensen die maar nipt de eindjes aan elkaar knopen).

Enkele weken terug was het nieuws in de pers dat de spaarratio drastisch achteruit gegaan is. Dat wil zeggen dat de levensduurte de Vlamingen begint in te halen. Dat is een alarmerend gegeven.

Voor het onderwerp van vandaag is vooral het gevolg van belang dat steeds bredere lagen van de bevolking in het besef leven dat de politieke leiders niet bij machte zijn om de welvaart te bestendigen. Daarmee is de belangrijkste basis die die politieke klasse had sterk ondermijnd. De exodus uit de traditionele partijen is al een vijftien jaar aan de gang. De bevolking geeft uiting aan haar ontreddering via proteststemmen. Zij is op zoek naar een nieuw houvast.

Op de Meervoud website is het enigszins optimistisch geformuleerd:

Sedert het ontstaan van de Belgische staat in 1830 steunde de macht van de Belgische heersende klasse op de nationale grootindustrie. Maar vanaf de jaren tachtig van vorige eeuw werden de kaarten in België grondig doorheen geschud. Nu is zij onderdeel geworden van de multinationale kapitalistische groepen die een neoliberaal beleid opleggen aan de Europese volkeren, vooral via de Europese Unie (EU). Dat beleid betekent sociale afbraak en uitschakeling van de democratie.

De Belgische heersende klasse heeft nog wel, met steun van het mondiaal kapitaal, de touwtjes stevig in handen maar ze is steeds minder de ideologisch leidende klasse voor de bevolking. Waarom? Om haar heerschappij te bestendigen moet zij steeds meer beroep doen op anti-sociale en ondemocratische middelen. Eén van de pijlers daarvan is het overhevelen van bevoegdheden naar niet-verkozen supranationale organisaties (zoals de EU).

Door het verlies aan ideologische invloed van de Belgische heersende klasse erodeert het gemeenschappelijk referentiekader van Vlaanderen en Wallonië, de twee naties die sedert 1830 in het Belgisch staatsverband leven. Het Belgisch staatsnationalisme moet terrein prijsgeven aan de twee volkeren: Het Vlaamse en Waalse volk. Het gemeenschappelijk Belgisch belang vervaagt. Er groeit langzaam een nieuwe visie op het algemeen belang die niet meer Belgisch is, maar Waals of Vlaams.

Om dit laatste te vertalen naar de actualiteit, breng ik hierbij in herinnering de beknopte maar zeer treffende reactie van Jean-Marie Dedecker na de jongste federale verkiezingen: "Hoezo, Vlaanderen heeft rechts gestemd? Neen, Vlaanderen heeft Vlaams gestemd!"

3. Intellectuelen en de Vlaamse natievorming

Er is dus een brede Vlaamse grondstroom op gang gekomen, maar het voornaamste probleem is dat die grondstroom geen of toch zeer weinig intellectuele vertolking krijgt. Of zo lijkt het tenminste. In de pers, dat is het voornaamste forum waar de intellectuele discussie gestalte krijgt wordt al jaren strijd gevoerd tegen deze Vlaamse ontwikkelingen.

We zouden kunnen een lijst aanleggen van de personen en standpunten die toegang hebben tot de fora in De Standaard en De Morgen en niet te vergeten de VRT... (die meestal Belgisch genegen zijn) en het korte lijstje van de meer Vlaamsgenegen personen en standpunten die aan bod komen. We nemen dan duidelijk de kloof waar tussen pers en bevolking.

Dit fenomeen is tot hiertoe vooral bestudeerd door lieden uit de traditionele Vlaamse beweging. Ik denk aan de werken van Hubert Desy enkele jaren terug en recenter van Joost Ballegeer: 'de Vlamingen, een volk zonder bovenlaag' en ook onlangs in Doorbraak een mooi overzicht van Jan Van de Castele.

In de terminologie van deze traditionele flaminganten gaat het over de ontbrekende of falende elite. Zelfs als het analysekader van deze traditionele flaminganten verschillend is van de geschetste gramsciaanse invalshoek, gaat het toch over hetzelfde fenomeen dat in deze drie werken goed beschreven is. Ook de rol van de Koning Boudewijnstichting komt bij deze bronnen goed aan bod.

Eerst echter nog enkele typische observaties vanuit Brussel. Een paar feitjes, die het probleem waar we het vandaag over hebben illustreren.

In Brussel zien we sinds enkele weken een indrukwekkende Belgische bevlaggingsactie, die volgens een hoofdartikel in het door de Vlaamse overheid gesubsidieerde blad *Brussel Deze Week* omschreven wordt als een spontaan gebeuren. We kunnen ons moeilijk voorstellen dat de redactie van BDW niet de Franstalige hoofdstedelijke media leest, en het is een raadsel dat ze dus niet op de hoogte zouden zijn van de oproepen die in *La Capitale* en *La Dernière Heure* zijn gedaan, en nog wel op de voorpagina op 15 september om de burgers aan te manen om Belgische vlaggen uit te hangen. La Libre Belgique verspreidde trouwens zelf grote tricolore binnenbladzijden die als vlag konden dienen.

Johan Verminnen schreef ooit een teder nostalgisch liedje over het Brussel van zijn jeugd. Het is een van de betere Nederlandstalige liederen die ooit over Brussel geschreven zijn. Verminnen is intussen beheerder geworden van de Belgische auteursvereniging SABAM. Opmerkelijk is dat hij sedert enige tijd het liedje 'Brussel' telkens afsluit met een aantal verzen uit Jacques Brels 'Les Bonbons', als het ware als verontschuldiging dat hij een eentalig liedje over Brussel heeft gezongen. Dit doet een beetje denken aan het fenomeen van de Vlaamse Folk die recent een redelijke boom gekend heeft, en waar het ook 'bon ton' is om de Middelnederlandse herverkende liederenschat te laten afwisselen met

Franstalige nummers (zoals bijvoorbeeld ook Lais systematisch doet). Nederlandstalige authenticiteit lijkt gevaarlijk, en moet gecompenseerd worden met ook een woordje/liedje in het Frans.

4. De Koning Boudewijn Stichting

Het is misschien een open deur intrappen, maar het lijkt dat de Belgische machthebbers goed beseffen dat hun machtspositie in gevaar is, en dat zij eveneens goed inzien dat zij om die macht te behouden de opvattingen van de mensen moeten beïnvloeden. Zij hebben dus al jaren geleden de 'gevaarlijke' media in hun greep genomen: De Standaard (Leysen) en recenter de overname van De Tijd (persgroep én rossel, uitgever van de Franstalige haatkrant Le Soir), zijn daar duidelijke manifestaties van. Daarnaast zijn er vele mechanismen om de intellectuelen (en kunstenaars zoals Verminnen) te binden via de traditionele koninklijke lintjes en andere vormen van eerbetoon.

De Koning Boudewijn Stichting vervult op dat vlak een zeer bijzondere rol.

4.1. Geschiedenis

De KBS werd opgericht in 1976 naar aanleiding van de 25ste verjaardag van de troonsbestijging van Koning Boudewijn, op initiatief van de toenmalige kabinetschef van de koning, André Molitor.

Doorheen zijn geschiedenis is de raad van bestuur van de instelling een overwegend Franstalige én adellijke aangelegenheid gebleven.

André Molitor stelde de statuten op.

Baron Frans de Voghel, gewezen vicegouverneur van de Nationale Bank, verzamelde het startkapitaal van de stichting.

Baron Pierre van Outryve d'Ydewalle een Franstalige edelman, én gewezen gouverneur van West-Vlaanderen werkte het concept van de stichting en haar doelstelling uit.

Dat doel luidt, nobel en onschuldig: 'de levensomstandigheden van de bevolking verbeteren'.

De eerste secretaris-generaal (die twintig jaar in functie zou blijven) en tevens voorzitter van de raad van beheer zou worden was Michel Didisheim, die ook kabinetschef was van de toenmalige prins Albert, de huidige vorst.

In dertig jaar kent de stichting 5 Franstalige en 2 Vlaamse voorzitters. Statutair zitten er twee vertegenwoordigers van het Paleis in de Raad van Bestuur.

De huidige afgevaardigde beheerder is wel een Vlaamse edelman, Luc Tayart de Borms.

De huidige voorzitter is Guy Quaden voormalig gouverneur van de Nationale Bank.

4.2. Structuur

De raad van bestuur is aldus Franstalig gedomineerd, maar daarnaast heeft de KBS een aantal 'Steunraden'. Zéér opmerkelijk: deze steunraden bestaan alleen in Vlaanderen, met name in de provincies West- en Oost-Vlaanderen en in Antwerpen.

Het waarmerk van de Koning Boudewijnstichting is dat deze organisatie veruit de meest prestigieuze personen uit verschillende maatschappelijke geledingen aan zich weet te binden, afkomstig uit de adel, de haute finance, de industrie, de vakbond en de academische wereld. Joost Ballegeer schrijft: De steunraad West-Vlaanderen was in 2006 aan zijn vijfde gala-avond toe. Prins Filip en Prinses Mathilde werden verwacht. In het uitvoerend comité van de Steunraad West-Vlaanderen is de Franstalige aanwezigheid opvallend.

'Met de structuur van de Koning Boudewijnstichting worden de eminentste Vlamingen binnen dat Consortium gebracht op een manier waar de Vlaamse bestuurslaag geen antwoord heeft', schrijft Ballegeer nog. Hij citeert ook een gewezen lid van de KBS: Guido Van Gheluwe (stichter Orde van de Prince) als volgt:

"Er werd binnen de KBS een fonds -Suetens opgericht met als doel vernieuwende initiatieven aan te moedigen op het gebied van de bescherming van het erfgoed. Men vroeg me er deel van uit te maken. Ik had een secretaresse en een auto met chauffeur. Een jaarlijks diner van de voorzitters was een inpalmend gebeuren. Er werd tweejaarlijks door het comité een 'Prijs Louis Paul Suetens' uitgereikt rond een vooraf bepaald thema. Daarvoor werden gelden ingezameld met een fundraisingsdiner voor 200 man dat in de Warande plaatsvond. Hoe was de sfeer daar? Hoewel het Fonds Suetens een Nederlandstalige aangelegenheid was, werd tijdens dat diner bijvoorbeeld zeer veel Frans gesproken. Ik was op een punt gekomen dat ik daar ofwel zoals de anderen welgevallig aan mee moest doen, of weggaan. Ik ben weggegaan.

“Hoewel ik voordien 24 jaar hoge functies in Vlaanderen had bekleed, had mijn voorspraak als fondsvoorzitter bij de Koning Boudewijnstichting veel meer effect bij de federale ministers, dan alles wat ik vroeger had bereikt. Al wat macht is zit in dat Belgische consortium geconcentreerd. Was ik aangebleven als voorzitter dan had ik het nog ver kunnen brengen.”

Tot daar Van Gheluwe.

De activiteiten van de KBS verlopen doorheen een 200tal comités en jury's zoals door Van Gheluwe beschreven.

Een specifieke tak van de KBS is het Prins Filipfonds, dat als specifiek doel heeft om de 'bruggen te slaan tussen de verschillende gewesten en gemeenschappen in België'

Nog een exclusiviteit voor Vlaanderen vormen de drie streekfondsen voor lokale ontwikkeling (door middel van sociale projecten) die de KBS in de provincies West-Vlaanderen en Limburg financiert. In het arme Wallonië (Borinage, Henegauwen?) heeft de KBS geen soortgelijke activiteiten.

4.3. Financiering

De KBS beschikt naar eigen zeggen over een budget van jaarlijks 40 miljoen euro. Daarvan is 12 miljoen afkomstig uit de Nationale Loterij. Daarnaast gaat het over sponsors, legaten en schenkingen.

Het gaat hier dus, behoudens het geld dat de Nationale Loterij in brengt, over privé-middelen. De KBS moet dan ook geen democratische verantwoording afleggen over haar activiteiten, en dat terwijl haar actie zich precies uitstrekt over de beleidsdomeinen die door de federalisering zogezegd exclusief aan Vlaanderen en Wallonië toegewezen zijn.

4.4. Projecten

De thema's waarrond de KBS werkt zijn devolgende:

- Migratie en multiculturele samenleving
- Sociale rechtvaardigheid en armoede
- Burgersamenleving en maatschappelijk engagement
- Filantropie
- De Balkan
- Centraal-Afrika (aidspatienten)

De KBS voert een subsidiepolitiek naar de sociale sector in Vlaanderen (bijvoorbeeld het opbouwwerk). De KBS bepaalt de werkwijze, geeft projectsubsidies, en dringt zo door in een zeer breed scala van sociale en culturele organisaties. Zij scheidt banden, heeft zelf ook veel te bieden door haar netwerken in de culturele en academische wereld.

Heel wat projecten zijn natuurlijk zinvol en kwaliteitsvol, daar hoeft niet aan te worden getwijfeld.

De Stichting dringt door tot op het lokale vlak, en beoogt ook een grote zichtbaarheid. Zij sponsort televisieprogramma's. In Knack schreef Peter De Graeve: "Er gaat haast geen dag meer voorbij of een of andere reportage op de openbare radio of tv is 'gesponsord' door de Koing Boudewijnstichting. Zoiets heet 'zendtijd kopen'.

Joost Vandommele mocht in Deerlijk ook ondervinden hoe plaatselijke mandatarissen buigen als knipmessen van zodra ze een telefoontje krijgen van de KBS. Een bewegwijzeringsplan voor het museum gewijd aan de Vlaamsgezinde schilder uit het interbellum René De Clerck waar maanden vergeefs voor gelobbyd was kwam er nu plots zonder boe of bah. Er werd veel geld uitgetrokken, maar er werden ook ingrijpende inhoudelijke eisen gesteld, die het opzet van het streekmuseum helemaal van zijn authenticiteit zouden ontdoen. Het museum van Deerlijk heeft de boot laten voorbijgaan, maar hoeveel organisaties zijn er niet die maar wat blij zijn met de middelen die de KBS hen aanreikt?

Bernard Daelemans

Het belgicisme in de academische wereld

Hoe zou het komen dat de meeste of toch in elk geval verontrustend veel Vlaamse academici België verkiezen boven Vlaanderen? Laat ik beginnen met het fenomeen van het belgicisme in de academische wereld zo al niet te relativieren, dan toch een beetje in een ruimer wetenschappelijk perspectief te plaatsen. Het feit dat nogal wat academici eerder naar het Belgische dan naar het Vlaamse standpunt neigen valt inderdaad voor een stuk te verklaren door een evolutie in de wetenschappelijke benadering van nationale identiteit, problemen van nationale minderheden, mislukte natievorming enz. Je zou kunnen spreken van een paradigma-verschuiving van een meer essentialistische naar een constructivistische benadering.

Vanaf de jaren zestig werd de internationale literatuur over problemen van cultureel verdeelde landen gedomineerd door het werk van de Nederlands/Amerikaanse politoloog Arendt Lijphart. Lijphart's theorie van de pacificatiedemocratie ging ervan uit dat landen met diepe breuklijnen toch kunnen functioneren als democratie, op voorwaarde dat wordt afgestapt van het meerderheidsprincipe. Concreet moeten de verschillende culturele segmenten zoveel mogelijk autonomie krijgen enerzijds, terwijl die segmenten anderzijds elk over een veto-recht moeten beschikken voor wat betreft de gemeenschappelijke bevoegdheden. Belangrijk daarbij is vooral dat Lijphart de besluitvorming in een pacificatiedemocratie vergeleek met een internationale onderhandeling tussen staten, waarbij elk land een veto-recht heeft. De implicatie is dan ook dat de stap van een pacificatiedemocratie naar een secessie niet zo groot is. Voor Lijphart moet separatisme dan ook kunnen, op voorwaarde dat het geweldloos gebeurt. Belangrijk is ook dat de segmentering van de maatschappij een vaststaand en geen contingent gegeven is. Het zijn blokken die in de maatschappij nu eenmaal bestaan en waarmee de politici moeten leren leven. Al bij al voelt een flamingant zich dus redelijk op zijn gemak bij Lijphart.

Maar inmiddels is Lijphart grotendeels passé, althans in de academische literatuur. Volgens de wetenschappelijke trendsetters van vandaag is Lijphart te essentialistisch en houdt hij er te weinig rekening mee dat de segmentering van de maatschappij een politieke constructie is. Die segmentering is geen a priori vaststaand gegeven, maar een product van een politiek machtsspel. Politici kunnen er op een bepaald moment belang bij hebben om een bepaalde tegenstelling in de maatschappij op

de spits te drijven, te politiseren en om dat conflict in stand te houden. Maar het contingente karakter ervan houdt ook in dat de segmentering weer ongedaan kan worden gemaakt. Het is niet iets waar je per se moet leren mee leven. De meer integratieve benadering zoekt dan naar manieren om de kloof tussen verschillende bevolkingsgroepen te overbruggen en een centripetale dynamiek te creëren. Dat kan bijvoorbeeld door het groepsconstituerende discours van de verschillende maatschappelijke segmenten te deconstrueren, of door de aandacht te verleggen naar andere politieke tegenstellingen. Dat kan ook door een kiessysteem in te voeren dat de gematigde en verzoenende krachten beloont en de meer radicale krachten, die enkel de belangen van één segment voor ogen hebben, penaliseert. Meteen wordt ook duidelijk waar de zogenaamde Pavia-groep, die pleit voor één Belgische kieskring, de mosterd haalde. Wat deze club van Belgischgezinde politicologen voorstelt komt inderdaad recht uit de trendsettende internationale literatuur over 'institutional engineering' in verdeelde samenlevingen.

Na deze nogal theoretische uitweiding vormt de Pavia-groep meteen een mooie illustratie van het punt dat ik hier probeer te maken : het feit dat sommige academici eerder een Belgischgezinde kijk hebben op de communautaire problematiek heeft dus zeker ook een intrinsiek wetenschappelijke oorzaak. Wie onbevangen tegenover de problematiek staat en zich daarover een oordeel probeert te vellen op basis van de internationale wetenschappelijke literatuur, die zal allicht uitkomen bij een belgicistische benadering à la Pavia, terwijl diezelfde onbevangen wetenschapper van de jaren zestig - op basis van de toenmalige wetenschappelijke literatuur over de pacificatiedemocratie - wellicht sneller gewonnen zou zijn voor een meer Vlaamsgezinde kijk.

Ik denk inderdaad dat er sommige wetenschappers zijn die volledig "ter goeder trouw" kritisch staan tegenover de Vlaamse Beweging en het Vlaams-nationalisme en dat we als Vlaams-nationalisten daar ook wel wat uit kunnen leren. Dat bepaalde academici er een schijnbaar duivels genoeg in scheppen om het Vlaams-nationale of Vlaamsgezinde discours te deconstrueren heeft vaak te maken met een louter wetenschappelijke ingesteldheid, met een tendens om - in de lijn van de constructivistische draai - bepaalde liefst dominante vertogen te "ontmaskeren". Vandaar ook dat deze wetenschappers bij voorkeur het discours zullen analyseren van mainstream Vlaamsgezinde politici. Denk bijvoorbeeld aan de manier waarop men destijds Luc Van den Brande viseerde. Wanneer men de "duivel" in hoogsteigen persoon tegenkomt (in de gedaante van het Vlaams Belang) dan is daar natuurlijk niet veel ontmaskeren aan. Het is wetenschappelijk gezien een veel boeiender

uitdaging om aan te tonen dat het identiteitsconstruerende discours van de mainstream flaminganten fundamenteel niet zoveel verschilt van dat van het Vlaams Belang.

Anderzijds is het natuurlijk ook duidelijk dat veel Vlaamse academici liever het Vlaamse nationalisme "ontmaskeren" dan het Belgische, dat ze liever Luc Van den Brande tot het mikpunt maken van hun deconstructieve arbeid dan, zeg maar, Albert van Saksen-Coburg. Hoe komt dat dan? En naast die enkele academici die zich op louter wetenschappelijke grond kritisch afstandelijk opstellen ten aanzien van het Vlaams-nationalisme zijn er allicht ook die om louter opportunistische redenen een tricolore bril opzetten. En dan rijst natuurlijk de vraag : wat is daar nu zo opportuun aan ?

Om dit duidelijk te maken moet ik eerst kort iets zeggen over de positie van de academici aan onze universiteiten. Het aantrekken van externe onderzoeksmiddelen wordt voor de academici een steeds crucialere bezigheid. Om carrière en promotie te maken aan de universiteit moet je onderzoeksmiddelen binnenhalen. Die kunnen komen van de privé-sector, maar ook en vooral van de overheid.

Beeld u eens in dat er aan de universiteit van Deusto in Bilbo een socioloog werkzaam is die vindt dat elke vorm van Baskisch nationalisme des duivels is, dat Baskenland geen behoefte heeft aan meer autonomie maar zich integendeel meer zou moeten integreren in de Spaanse staat en dat al dat gedoe over de Baskische taal toch maar getuigt van een achterlijke en provincialistische ingesteldheid. Zo een wetenschapper zou vanuit Madrid worden overladen met loftuigen en onderzoeksmiddelen. Maar de Baskische administratie in Gasteiz zou voor die man ongetwijfeld de neus optrekken en projecten liever uitbesteden aan zijn Baskischgezinde collega's. Wie in Baskenland kiest voor Spanje maakt zich veel vrienden in Madrid en veel vijanden in Gasteiz: het is met andere woorden (althans voor de opportunist) een kwestie van de kosten en de baten af te wegen.

Niet zo in Vlaanderen. De academicus die hier kiest voor België en tegen Vlaanderen, die zal zeker ook op goedkeurende schouderklopjes in de vorm van allerlei symbolische en materiële snoepjes kunnen rekenen. Dat het Belgische establishment zijn intellectuele collaborateurs in de watten legt kan op zich natuurlijk weinig verbazing wekken. Wat misschien wél verbazing wekt (en hier zit hem het verschil met Baskenland) is dat de belgicistische academicus voor zijn anti-Vlaamse opstelling niet wordt gesanctioneerd op Vlaams niveau. En hier komen we

natuurlijk bij de kern van de zaak, die zo treffend werd beschreven door wijlen Joost Ballegeer in zijn boek "Een volk zonder bovenlaag": er bestaat geen Vlaamsgezinde tegen-elite - bijvoorbeeld op het niveau van de administratie - die de Vlaamsgezinde academici bevoordeelt op dezelfde manier als het Belgische establishment dat doet met de belgicistische academici. Op zich lijkt me overigens een goede zaak dat onderzoeksmiddelen louter op grond van wetenschappelijke criteria worden toegekend. Maar het resultaat is wel dat er aan een Belgische opstelling geen prijskaartje vast hangt, en dat voor de opportunist de rekening snel gemaakt is.

De noodzaak om steeds meer externe onderzoeksmiddelen binnen te halen maakt dat de intellectueel steeds meer in een afhankelijkheidsrelatie staat ten opzichte van de overheid. En dit valt moeilijk te rijmen met het ideaalbeeld van de intellectueel als tegendraadse figuur die zich kritisch en onafhankelijk opstelt tegenover het status quo en de gevestigde orde en die zich, met andere woorden, niet bezondigt aan Julien Benda's beruchte "traison des clercs": het verraad der intellectuelen. Ziedaar het existentiële dilemma waar de hedendaagse academicus zich voor geplaatst ziet : enerzijds vereist het ideaalbeeld van de intellectueel dat men kritisch afstandelijk staat tegenover het establishment, anderzijds moet men, omwille van de onderzoeksmiddelen en de eigen carrière, dit establishment zoveel mogelijk te vriend houden. De Vlaamse Beweging biedt de getormenteerde intellectueel een handige uitweg uit dit dilemma: door zich te distantiëren van de Vlaamse natievorming en het streven naar meer Vlaamse autonomie (waarover onder de Vlaamse partijen nog steeds een brede consensus bestaat) kan hij of zij de indruk wekken om ten volle de tegendraadse en kritische rol te spelen die van een intellectueel wordt verwacht. Tezelfdertijd weet de intellectueel zeer goed dat hij of zij daarmee eigenlijk weinig gevaar om op zere tenen te trappen en om onderzoeksmiddelen te verliezen, zelfs integendeel. Enerzijds een schijn van kritische tegendraadsheid ophouden en anderzijds daarvoor rijkelijk beloond worden door het échte establishment: geef toe, je zou als academicus voor minder belgicist worden.

Ik heb nu al een aantal factoren genoemd die de belgicistische opstelling van de Vlaamse academici kunnen helpen verklaren: er is de evolutie in de wetenschappelijke literatuur, het ontbreken van een Vlaamse tegen-elite en het dilemma waarvoor de academicus als intellectueel zich geplaatst ziet. Bemerkt dat de instantie die vaak als hoofdschuldige wordt aangewezen voor de anti-Vlaamse tendensen in de academische wereld tot nu grotendeels buiten beeld bleef in mijn verhaal: het Vlaams Belang.

Het is inderdaad zo dat ik in eerste instantie geneigd ben om de impact van die partij daarop wat te relativieren.

Reeds in de jaren tachtig, toen het Vlaams Blok nog een vrij marginaal fenomeen was, was het "not done" in de academische wereld om zich te outen als flamingant of Vlaams-nationalist, noch als student noch als wetenschapper. Toen al bestond er vooral in de audiovisuele media een uitgesproken aversie voor het Vlaams-nationalisme, aversie die toen vooral te maken had met de associatie tussen Vlaams-nationalisme en collaboratie. Maar ook al werden flaminganten toen al scheef bekeken, toch is er een essentieel verschil met wat er vandaag aan de hand is. Zeker in academische milieus werd een jonge flamingant twintig jaar geleden eerder beschouwd als een zonderling, maar niet als een gevaarlijk iemand. Bovendien was er op dat moment nog een generatie van oudere proffen die was gesocialiseerd tijdens de naoorlogse periode tot en met de tijd van Leuven Vlaams, en daardoor als vanzelfsprekend Vlaamsgezind was, en dus ook goedgezind tegenover de zeldzame jongere flaminganten.

Vandaag is die generatie aan het verdwijnen en is er natuurlijk het fenomeen van het Vlaams Belang. Of de universiteiten zich moeten opwerpen als bolwerken tegen uiterst-rechts en hoever ze hierin kunnen of mogen gaan is een vraag die ik hier even in het midden wil laten. Feit is wel dat de weerzin voor het Vlaams Belang van hoog tot laag aan de universiteit natuurlijk een invloed heeft op de manier waarop de academici zich positioneren inzake communautaire kwesties. De doorsnee academicus wil kost wat kost vermijden om te worden geassocieerd met het Vlaams belang en voelt zich dan ook genoodzaakt om voortdurend signalen uit te zenden dat hij of zij met die partij niets te maken heeft. Het meest voor de hand liggende signaal, zou je dan denken, is het innemen van een duidelijk anti-racistisch standpunt. Maar dit is minder evident dan op het eerste zicht lijkt. Het hele debat over multiculturalisme, integratie, assimilatie, inburgering, Moslim-fundamentalisme, relatie kerk-staat, vrije meningsuiting enz... is een intellectueel mijnenveld waar de doorsnee academicus zich liever niet in waagt, tenzij natuurlijk de academici die daarvan hun fonds de commerce hebben gemaakt. Een veel gemakkelijkere manier om zich van het Vlaams Belang te distantiëren is door zich pro-Belgisch op te stellen. Het signaal is in elk geval even effectief: wie zich opstelt als uitgesproken verdediger van België kan moeilijk verdacht worden van Vlaams Belang-sympathieën. Bovendien zijn de risico's verbonden aan een belgicistische opstelling, zoals eerder gezegd, klein. Door zich pro-Belgisch op te stellen kan men dus verschillende vliegen in één klap slaan: zich duidelijk

distantiëren van het Vlaams Belang, in het geveel komen bij het Belgische establishment, én aansluiten bij de recente wetenschappelijk trends.

Tenslotte wil ik het kort nog even hebben over een ander niet onbelangrijk aspect van deze problematiek: de voortschrijdende verengelsing van onderzoek en onderwijs aan de universiteiten. Het betreft hier een moeilijk debat waarbij een delicate afweging moet worden gemaakt tussen het verdedigen van de eigen moedertaal als waarde en de functionaliteit van het Engels als lingua franca in de academische en de bedrijfs wereld. Op zich staat dit debat ook los van de communautaire problematiek, want het wordt evengoed aan de Franstalige en de Nederlandse universiteiten gevoerd. Je kunt overigens perfect belgicist zijn en pleiten voor hoger onderwijs in de moedertaal.

Punt is echter dat dit debat in Vlaanderen wordt vertroebeld, om niet te zeggen vergiftigd, door de (weliswaar begrijpelijke) associatie tussen het verdedigen van de eigen taal enerzijds en Vlaams-nationalisme, en dus Vlaams Belang, anderzijds. Wie het belang van de moedertaal verdedigt laadt automatisch de verdenking op zich te behoren tot die verfoeilijke extremisten. Maar zelfs nog afgezien daarvan is het tegenwoordig zeer moeilijk om in te roeien tegen de stroom van de "internationalisering" (lees: verengelsing) van de universiteiten. Die hype van de internationalisering, gekoppeld aan de verdachtmakingen ten aanzien van de verdedigers van het Nederlands, leiden ertoe dat het verzet tegen de verengelsing aan de universiteiten momenteel zeer marginaal is. De strenge Vlaamse regelgeving vormt momenteel de enige dam tegen een verregaande verengelsing van het universitair onderwijs. Het is dan ook een gemakkelijke voorspelling dat, van zodra de regelgeving wordt versoepeld, een tsunami van verengelsing door het Vlaamse universitaire onderwijs zal razen.

Maar laat me toch eindigen op een meer positieve noot. Misschien maakt het uiteindelijk niet zoveel uit dat intellectuelen, academici, kunstenaars, journalisten enzovoort zich afkeren van de Vlaamse ontvoogdingsstrijd. Zoals gezegd is de aversie in deze kringen voor de Vlaamse Beweging en het Vlaams-nationalisme niet echt nieuw. Gisteren was de splitsing van de Leuvense Universiteit een zonde tegen de Heilige Geest, vandaag is de splitsing van België een zonde tegen de heilige solidariteit. Maar de religieuze, culturele en academische elite heeft niet kunnen beletten dat Vlaanderen zich de jongste jaren steeds verder tot een autonome natie heeft ontwikkeld, en dat nog nooit zoveel kiezers voor een Vlaams-nationale partij hebben gestemd. De tijd dat de culturele bovenlaag het mooi weer maakte is kennelijk voorbij en

misschien is de daaruit voortvloeiende frustratie ook wel een deel van de verklaring voor de heersende belgitude in die kringen. Zou dit gebrek aan affiniteit met de Vlaamse natievorming bij de culturele elite een probleem vormen voor de jonge Vlaamse staat, zoals sommigen beweren? Wat de academische wereld betreft lijkt me het tegendeel waar: Vlaanderen zal juist wel varen met academici en intellectuelen die hun rol van criticsasters en dwarsliggers ten volle spelen, en zich niet in het stof wentelen voor het (Vlaamse) establishment.

Een kritische intellectuele elite: voorwaar (en dat is echt niet ironisch bedoeld) een schitterend afscheidscadeau van het oude België aan het nieuwe Vlaanderen.

Bart Maddens

De zucht naar memel: de heilsleer van het belgicisme

* Lukas De Vos kon om beroepsredenen niet aanwezig zijn, maar stuurde ons onderstaande tekst.

Cato de Oudere sloot elke toespraak voor de Romeinse Senaat af met de gevleugelde woorden: "Et ceterum censeo Carthaginem esse delendam". Die havikpolitiek, vernietig de vijand zodat hij nooit meer kan terugslaan, verborg ook een sterke, onuitgesproken angst. De angst voor de macht van de stad. Zelf wou Cato terugkeren naar de al even geïdealiseerde als mytische waarden van de vroege Romeinse republiek, naar de arcadische idylle van de boerenutopie. Daarin ligt de orde vast, leeft de mens in harmonie met de natuur op het ritme van de jaargetijden, zorgen soberheid en eerlijkheid voor regelmaat, en behoeden zij de mens voor te grote hartstochten. Nostalgie is een slechte raadgever.

De oude visser in *The Old Man and the Sea* van Ernest Hemingway koestert een andere angst. De angst voor uitstoting, voor niet langer als vol te worden aangezien, wanneer blijkt dat je je maatschappelijke taak niet langer naar behoren kunt uitvoeren. Een verstandige visser gaat dan aan de wal. Niet zo de koppige visser van Hemingway, die niets nieuws wil leren, en alleen zichzelf wil blijven bewijzen. Als Achab in Melvilles *Moby Dick* blijft hij verblind doorbeuken op het pad van zelfvernietigende zelfbevestiging. Hij wou de grootste prooi, hij eindigt met de graat. Verblindings is een slechte raadgever.

In *Gullivers Reizen* van Jonathan Swift komt de reiziger aan op het vliegende eiland Laputa, het bordeel van overbodige, want uit zichzelf gegroeide en dus wrede wetenschap. Geleerden lopen er met hun hoofd scheef of bouwmeesters ontwerpen huizen vanaf het dak naar de grond. Dat moet dus mislopen. De Laputiërs (of Laputanen?) hebben elk contact met de werkelijkheid verloren en leven in een zelfgeschapen reservaat van futiele bedenkzels en pseudo-problemen. Zweverigheid is een slechte raadgever.

Zulthoofdigheid, stijfhoofdigheid, ijhoofdigheid - het zijn de Gorgonen van het belgicisme. En van elk achterhaald - ook Vlaams - nationalisme tout court. Angst voor verandering, angst voor vernedering, angst voor begrijpelijkheid. Die Medusakwalen doen een flink stuk van de media teruggrijpen naar een onbegrijpelijke atavistische obsessie die belgicistisch nationalisme heet. Calimero tot de derde macht. Ik krijg zowaar - overbodige - sympathie voor Yves Leterme, omdat het portret

dat Le Monde van hem maakt in de editie van 26 september (de Europese Dag van de Meertaligheid!) hem net typeert als de meest rabiate tegenstander van het geschetste drieslagstelsel. "Il n'aime pas les digressions, le débat intellectuel, et le superflu". Ik zal die drie feiten koppelen aan mijn eigen ervaringen.

Catonische zulthoofdigheid

Al twintig jaar doe ik de Europese verslaggeving voor de openbare omroep. Al die tijd werk ik in uitstekende verstandhouding samen met mijn collega's van de Rtbf en de Franstalige geschreven pers. Op één punt na. In tegenstelling tot hun voormalige baas en woordvoerder van Verhofstadt, Alain Gerlache, is hun kennis van en waardering voor het Nederlands onbestaande, om niet te zeggen ronduit misprijzend. Er gaat geen briefing of persconferentie voorbij of de Rtbf haalt er het ritme uit, vraagt om een herhaling in het Frans - niet voor opname, maar omdat "ze het niet echt begrepen hebben". Verhofstadt, en ook Leterme, hebben de natuurlijke neiging in hun moedertaal te beginnen, en dat is maar logisch ook (ik heb andere tijden gekend). Dat doen ook Reynders of Flahaut, zonder dat ook maar één Vlaamse journalist daar aanstoot aan neemt. Of een vertaling nodig heeft. Toppunt was een hoogoplopende discussie over Karel De Gucht. De Rtbf vond het niet kunnen dat de minister van buitenlandse zaken in internationale fora als de VN of de Wereldhandelsorganisatie zijn publiek in het Engels toespreekt. Grote verontwaardiging. "Het Frans is toch een internationale taal én tegelijk een nationale taal van het land". Waar en niet waar. Het eerste denkt ze, het tweede is aanvaardbaar als minderheidstaal. Dat soort hypergevoeligheid is een doordrukje van de Franse eigenwaan: zo liep voormalig president Chirac ooit witheet weg van een Europese Top in Brussel omdat de voorzitter van het Europese bedrijfsleven, een Fransman, een gasttoespraak in het Engels hield, "omdat het Engels de taal van de zakenwereld is". Eenzijdigheid en kortzichtigheid, ze onthullen een hang naar de voorbije diplomatieke status van een taal, die volgens de gebruikers ervan over uitzonderlijke kwaliteiten beschikt. "Je crois que la langue française induit une sorte de clarté, quelque chose d'origine qui nous fait prendre part au monde en y mettant de l'ordre", zegt de Henegouwse schrijver Xavier Deutsch in Le Soir van 22 september. Hij geeft meteen graag toe dat "de Belg" daar slordig mee omspringt, "il a cet usage brumeux, gaulois, forestier", maar, besluit Deutsch, ik druk me toch helderder uit dan de Vlaming. In dat wishful thinking schuilt net het onbegrip. Als de taal gans het volk is, dan kan het niet anders of "la Belgique sera française ou ne sera pas". En aan de Franstaligen zal het dus niet gelegen hebben. Zij voelen zich voortdurend uitgedaagd, vernederd, opgefokt, en aan de taas getrokken. Net daarom

plooien ze zich terug op hun laatste houvast, de enige zekerheid die hun rest: de geborgenheid van een België, dat nog simpel was, dat nog een eentalige bovenklasse kende, en waar door sociale ongelijkheid samenhangend vanzelfsprekend was. Samen hangend dus. De Franstalige pers zoekt voortdurend excuses, schreeuwt moord en brand nog voor een lucifer is aangestoken, gedraagt zich verontwaardigd en paternalistisch, is altijd geschoffeerd. Dat is het échte beeld wat de media brengen. De Rtbf blaast hoger van de toren, omdat haar berichtgeving over, bij voorbeeld, de moeizame regeringsvorming, wordt overgenomen in de internationale pers. Natuurlijk. Er zijn nauwelijks buitenlandse journalisten (ik maak een uitzondering voor enkele briljante collega's, voor heel wat Duitstaligen, én voor de BBC en STV uit Zweden) die het Nederlands kunnen lezen of begrijpen, of die de moeite doen zich te informeren bij de Vlaamse journalisten (alweer uitzondering gemaakt voor de BBC, de openbare omroepen ook van Litouwen en Nieuw-Zeeland). Rtbf zit ook in het TV5-projekt, waartegen BVN amper opkan. Rtbf is verweven in de wereldwijde 'francofonie' (zoals die andere 'Franstalige' landen als Bulgarije of Egypte). Rtbf exploiteert een Brusselse agenda, die van het nieuws voor Vlamingen een wonderlijk, exotisch gebeuren maakt, uit een buitenland dat schijnbaar verder af ligt dan Vanuatu of de Koerilen. Hier raak ik al een nieuw verschijnsel aan, dat de opstoot van de conservatief-Belgische reflex verklaart: het belgicisme verbrusselft.

De kranten Le Soir en La Libre Belgique houden al decennia een anti-Vlaamse lijn aan, de eerste neerbuigend en meer gericht op de meerderwaardigheid van de Franstalige elite, de tweede behoudsgezind en uitgesproken koningsgezind. Voor de schijn worden soms grensoverschrijdende dialogen opgezet - de eenmalige samenwerking en uitwisseling tussen Le Soir en De Standaard is daar één voorbeeld van, Knack en Le Vif hadden dat twee jaar geleden ook al gedaan. De echte informatie-uitwisseling is niet vrijwillig: zij komt uit opgelegde, economische noodzaak, zoals de 'synergie', zoals het nu neutraler heet, tussen De Tijd en L'Echo onder Van Thillo onomwonden aangeeft, of zoals André Vanhecke probeert op te dringen aan de Sanomagroep. Eerder dan begrip te kweken, leiden dergelijke pogingen tot een bevestiging van de driftig gecultiveerde vooroordelen. "Zij zijn groot, en ik is klein, en dat is niet eerlijk". Dan treedt het afschuiven op, de bliksemafleider, de baarlijke duivel. Voor Le Soir (maar dat geldt even goed voor De Morgen) is dat het Vlaams Belang. "Comment arrêter cette surenchère à la mise à mort (de la Belgique), nourrie des propos suramplifiés du Vlaams Belang, soudain érigé en porte-parole du destin belge à l'étranger ? ", vraagt Brigitte Delvaux zich af. (Mijn cursivering). Ze meent het. " La description

de la crise belge dans les médias étrangers s'est détériorée depuis que le parti de Philip Dewinter a forcé un vote sur l'indépendance de la Flandre au Vlaams Parlement il y a deux semaines ", voegt De Boeck Philippe eraan toe. Hij ziet oneindig meer aandacht gaan naar het separatistisch gedachtegoed, " essentiellement ceux venus du Nord évidemment ". Uitvergroting en bewustzijnsvernaauwing, ze voeden een onbestemde angst die Wilfried Martens zonder ironie in Humo aanhaalt, en die de woorden van Spaak voor de Russen in de VN nu overplant naar de Franstalige Belgen: "Nous avons peur". Van wie? Toch niet van die mallote zeloof Filip Dewinter? De enige angst is de angst voor zichzelf.

Belgen in het buitenland doen er nog een schepje bovenop. Vooral Jean-Pierre Stroobants in Le Monde laat zelden na het als endemisch ervaren racisme en separatisme van de Vlaamse, fascistische rechterzijde te veralgemenen tot de hele Vlaamse politiek. Al te vaak schakelt hij het beleid van de Vlaamse regering gelijk met het revanchisme van uiterst rechts. Terwijl die regering vrijwel dagelijks herhaalt dat ze doorzichtige structuren, eigen verantwoordelijkheid, degelijke begrotingsevenwichten en schuldafbouw, en homogene bevoegdheidspakketten nastreeft. Op volstrekt democratische manier. Ook het Vlaams bedrijfsleven wil maar een staatsvorming om doeltreffender solidariteit te waarborgen, zoals blijkt uit de open brief van Voka, VKW en Unizo van 26 september. In Le Monde heet dat "la tentation séparatiste". Vlaanderen wordt territoriumdrift verweten. De waarheid is dat sinds 1963 de taalgrens alleen noordelijk is opgeschoven. Dat de Franstaligen in naam van de Belgische eenheid "le droit du sol" opeisen als het hen uitkomt. Dat ze zoals Cato niet zullen rusten voor de taalbeperkingen in Brussel geslecht zijn, er één nationale kieskring is ingevoerd (die hen overigens zuur zal opbreken), het tweetalig onderwijs als Europees model zal gelden (Frans-Engels), de uitbreiding van Brussel als pasmunt zal dienen (het uitschrijvingsrecht zal natuurlijk de te verdelen zetelaantallen wijzigen), en de kust een gekoesterde enclave blijft. "Si vous allez à Knokke", werpt de zanger Adamo profetisch op, "Vous êtes en communauté francophone aussi ?" Twee dagen later liet graaf-burgemeester Lippens Waalse vlaggen uithangen. Maar stel dat Vlaanderen de redelijke eis stelt om in ruil voor financiële solidariteit stukken grondgebied weer over te hevelen, ik zeg maar wat, Komen, Geldenaken, Edingen, Moeskroen, Tubeke, allemaal om de eenheid van België te behouden? De vrees van De Boeck Philippe zou binnen de kortste keren bewaarheid worden: "Certains redoutent d'ailleurs un scénario 'à la yougoslave' avec des chars dans les rues. C'est tout dire ...". Ik meen mij te herinneren dat het Christian Deborsu van Rtbf was (die overigens Nederlands kent) die met deze idee op de

proppen kwam in Bye bye Belgium en vergat te vermelden dat het om een gefingeerde satire à la Orson Welles ging.

Kataleptische Stijfhoofdigheid

De grootste gangmaker van het belgicisme is het Vlaams Belang. Daarvoor was het, zij het in mindere mate want de kerk had toen nog een vinger in de pap, de Volksunie. En daarvoor het VNV. En de DeVlag. En daarvoor de Frontbeweging. En daarvoor het Daensisme. Een daarvoor de taalijveraars. Als etnische zuiverheid losgekoppeld wordt van sociaal gelijkheidsstreven, is fanatisme het koekoeksjong. Net nationaalfascisme is opgedrongen door opkomend rechts, door de kerk, en door Stalin rond 1930, toen beslist werd dat enkel socialisme binnen de staatsgrenzen erkend kon worden. Aan bewuste, structurele domheid is niet te tornen. Revanchisme is altijd dwaze reductie. Het kaakslagflamingantisme teert nog altijd op een onzindelijke vorm van zelfmedelijden, een overgevoeligheid die liefst van al de meeste vrijheden zou inperken. Eén land, één taal, één leider - leopoldisten en Blokkers liggen in elkaars verlengde. Maar elke autoritaire beweging tast de geloofwaardigheid van de gemeenschap aan, tast vooral haar samenhang aan, haar solidariteit. Ze besmet de dialoogbereidheid. Door de onbezonnen, onhebbelijke vernederingspolitiek van het Blok wordt die stijl als pars pro toto van de gehele gemeenschap aangezien. Het gevolg is dat Vlaanderen als gesprekspartner voortdurend in het defensief is gedrongen. Het moet zich voortdurend verantwoorden, want het is verantwoordelijk voor het baldadig gedrag van zijn belhamels. Alleen het ingekapselde belgicisme kan daar garen bij spinnen. De discussie wordt immers doelbewust verdraaid. Beschamend is de verklaring van Bart Meuleman, medeoprichter van de actie 'Red de Solidariteit' van vakbonden en kunstenaars. Die actie moet "een tegenstem op gang brengen tegen het discours van 'splitsen' dat bij de regeringsonderhandelingen hoogtij viert, onder andere in de media" (mijn cursivering). Pardon ? Welke media ? Zoals "de" politici allemaal zakkenvullers zijn, zullen "de" media wel onruststokers zijn zeker ? Ik merk alleen hoeveel aandacht - hoe zei Delvaux dat? "propos suramplifiés" - dat soort tricolore nieuwlichters krijgt, die zich met een romantisch, utopisch en lang voorbijgestreefd beeld van een "harmonisch België" vereenzelvigen. Meuleman hanteert de techniek van de suggestie, en redeneert daarop voort. Rook is vuur geworden, al was er nog geen ontbranding. Dat is erger dan verdraaiing, het is gewoon leugenachtig. Er is nooit gesproken van het land te splitsen of de sociale zekerheid op te breken - al zal Bart De Wever de schouders ophalen over het mogelijk voortbestaan van België, dat is quantité négligeable. In geen enkel programma van de onderhandelaars is er sprake van boedelscheiding. Trouwens, wat zou het? Verkleefdheid aan een belegen concept als de

'natiestaat', een achttiende-eeuwse uitvinding die alleen nog gehanteerd wordt door staten die liefst hun eigen potjes gedekt houden (China, de Verenigde Staten, Frankrijk, Polen, dat soort geboorneerde entiteiten), getuigt niet bepaald van een open geest. En nog minder van multiculturele verdraagzaamheid. Terugkeer naar een samenlevingsvorm waarop het nefaste en bloedige nationalisme kon gedijen is moeilijk progressief te noemen. Er valt meer te zeggen voor anarchistische samenwerkingsverbanden, op losse en vrijwillige basis, dan voor Orwelliaanse bureaucratieën die het vanzelfsprekend vinden "de burger" te catalogeren, te bespieden, en te culpabiliseren (van flitspaal tot internetporno). Er is hoe dan ook een onmiskenbaar georkestreerde actie op gang gekomen met Chinese groupuscules van betweterige vrijwilligers in de voorhoede om het vermolmde Belgisch erfgoed te redden (De Morgen: "B Plus telt 20 nieuwe leden per dag"; De Standaard: N-VA en De Wever gediaboliseerd om werkloze zus in Luxemburg; columnist Hugo Camps: "Het Mes in de Andersdenkenden!"; de bij de 20 driekleurige vlaggen die opgehangen zijn in Schaarbeek: de VRT ging de veelal oudere 'Belgen' ondervragen; er was niet één het Nederlands machtig, maar ze wilden wel "parfaitement bilingues" zijn. Zoals mannequin Jade Forest: "Je ne me débrouille pas assez en néerlandais et je le regrette" - lees : ik ken er geen woord van en het interesseert me ook niet - " Je ne me sens pas du tout francophone mais belge ". Quod erat demonstrandum.

Katatonische Ijhoofdigheid

Een pervers gevolg van goedwillige verdraagzaamheid en politieke correctheid. Wellicht de meest ernstige en verderfelijke vorm van onbegrepen conservatisme. Het Laputasyndroom staat gelijk met een grootstedelijke tunnelvisie, die het eigen (multiculturele, meertalige) model vanzelfsprekend veralgemeent tot het hele land, en voorbijgaat aan de veelheid van mogelijke samenlevingsvormen. Ik wil één voorbeeld ontwikkelen. In De Morgen van 19 september houdt Luckas Van der Taelen een rekvisitoor tegen de NVA-jongeren (die zich af en toe onledig houden met het opstoken van de driekleur en vervalsen van geld). "Groeten aan de Vlag", heet zijn stuk. Het is niet de eerste keer dat Van der Taelen zijn nogal regressieve politieke inzichten ventileert in De Morgen - overigens vind ik hem als filmman, regisseur en zelfs voormalig groen europarlementslid best te pruimen. "De Franstaligen zien vlagverbranding als het hoogtepunt van een lange reeks provocaties", schrijft hij - in Catalonië kwamen honderden mensen op straat om dat recht op vrije mening op te eisen, ze verbrandden na de aanhouding door de Castiliaanse politie van een jongeman die een foto van de koning in de fik had gestoken zelf tientallen foto's van het erfelijke staatshoofd. Blijkbaar kan vlagverbranding alleen de goedkeuring wegdragen in de

Arabische landen, waar de Davidsster en de Amerikaanse vlag als stoofhout worden gebruikt. Als het symbool belangrijker wordt dan de mensen, dan is er iets grondig fout met de bereidwilligheid om gedachten uit te wisselen. Dat in dat symbool een ideologie herkend wordt, kan en wil ik graag bijtreden. Was er maar wat meer ideologie, zelfs de meest verfoeilijke, er was ten minste een grond om een dialoog op te zetten. En natuurlijk is taalgemeenschap niet hetzelfde als samenlevingsvorm, ik wil de Togolezen niet te eten geven die niks van doen hebben met het Franse directoire. Sterker, al mijn technici in Straatsburg zijn Duitstalig, er was zelfs een Saarlander bij die in zijn eigen, moeilijk verstaanbaar dialect te kennen gaf dat Frankrijk daar ergens over de bergen lag, rond Parijs ergens, hij was van het land aan Saar en Rijn, and never the twain shall meet. "Als Vlaming voel ik een groter collectief bewustzijn met de Franstalige Belgen", schrijft Van der Taelen. Dat is de maakbaarheid van de geschiedenis ontkennen, dat is kennis en inzicht reduceren tot het nulpunt van de eigen, dagdagelijkse waarneming, dat is verlangen naar een bevrozing van vandaag. Nogmaals, ik gun hem dat. Het is geen romantisch denken, maar geborneerd denken: geloven dat het model van de grootstad de onvermijdelijke toekomst is. Ik heb andere dingen gezien. Ik was in Griekenland bij de verkiezingen, heb manifestaties bijgewoond en het land afgereisd. Grote verwondering bij Pasok én Nea Demokratia dat ze beide zwaar verloren. De reden was nochtans simpel: Athene is de Peloponnesos niet, Thessaloniki is Thessalië niet. Er leven, simultaan, mensen met andere ervaringen, andere angsten, andere noodwendigheden dan in de beschermde, doodgeknuffelde cocon van een hoofdstad. Ook in Japan moest de leidende LDP zijn wonden likken: verlies in het Hogerhuis was helemaal toe te schrijven aan het kiesgedrag van de landelijke gebieden, waar 23 van de 28 zetels naar de oppositie gingen. De BTW verhogen is misschien goed voor de uitbouw en het onderhoud van de grootstad, maar daar heeft de boer, de visser en de fabrieksarbeider geen boodschap aan. De aap komt dan uit de mouw: "Grootstedelijke gebieden, die in de 21e eeuw de woonplaats zullen zijn van het overgrote deel van de wereldbevolking, zijn per definitie een smeltkroes van mensen met een verschillende culturele achtergrond". Zelden een dwazer argument gehoord. "Per definitie". Nooit in Teheran of Oeljan Baatar geweest? De stadstrek stoelt maar op de mogelijkheid tot mobiliteit en de concentratie van verbruik. Van der Taelens ongebreideld vertrouwen in de energiebevoorrading en de beheersbaarheid van een grootstad verbaast me niet alleen, het wijst op een grenzeloos afwijzen van de kleine man elders. Privilege tegenover noestheid (en ik besef ook dat de grootste armoede zich in diezelfde grootstad voordoet). Maar dat willen herleiden tot een dwangneurose naar een zuivere taalgemeenschap "over alle grenzen van ras en staat" is oneerlijk. Zoals een andere

briefschrijver stelt: "Is het teveel gevraagd de wet toe te passen ?" Ja dus. En dan rest alleen een veel gevaarlijker scenario, dat grondwetspecialist Robert Senelle in het vooruitzicht stelt: "Als de grondwet niet meer voldoet, schrap dan de grondwet". Breng ze niet op ideeën.

Het alternatief dat de Gorgonen naar voren schuiven is van een bedenkelijk, conservatief gehalte. Red het land, dan zijn de problemen opgelost. Het herstelbeleid van de belgicisten heeft alles in zich van een heilsleer. Het drijft op utopisch zelfbedrog, en hanteert zowel de stijl als de denkwijze van de verlossingsleer. Het gebruikt de metonymie, de hyperbool, de ellips, de parabel. Het heeft zijn eigen profeten en sekten. Het heeft zijn meute gelovigen, zoals de Baghwan nochtans onderlegde jongeren kon aantrekken. En het teert op zijn eigen apocalyptische waarschuwingen. Het appelleert aan een welbevinden in een mythische tijd, het heimwee van de Duitsers naar Oost-Pruisen toen Kaliningrad nog Königsberg was, Tallinn Reval, en Klaipeda Memel. Maar de memel heeft de grondwettelijke monarchie van het tussenrijkje dat België heette tot in het merg aangetast. Zachte heelmeesters maken stinkende wonden. Er is meer nodig dan een romantische ingreep om het samenlevingsverband te behouden, als dat al nodig is. Wat is er trouwens vies aan het woord separatisme ?

De argumenten getuigen vaak van onbeschroomde domheid. Zowat 400 "prominenten" (het woord alleen al) hebben dus 'Red de Solidariteit' opgericht, een jezuïetentrunk die de ware doelstelling handig camoufleert: het behoud van de eigen voordelen en de eigen, gekende leefwijze. Dat is de vraag die je trouwens altijd moet stellen: wie strijkt het geld op (en soms ook: cherchez la femme). "Wij willen niet dat het solidariteitsbeginsel wordt vervangen door wedijver en egoïsme", staat er in hun platformtekst. Mijn goede vriend Rik Pinxten, cultuuranthropoloog, heeft dit soort platitude mee ondertekend. Wie wil er iets anders ? Het Vlaamse bedrijfsleven misschien? De Vlaamse werkloze? De socialisten, die het wel ok vinden om langdurig werklozen op te juttten, op te jagen ? Mijn goede vriendin Mia Devits heeft dit soort trivialiteit ondertekend. Mijn goede vriend Paul Goossens idem ito. Vergeten "Leuven Vlaams" - "daar heeft het nooit om gedraaid", klinkt het nu. Zoals Martens zijn "Geef ons wapens" heeft begraven. Het is de reductio ad absurdum die mij irriteert. En de bewuste verwarring. Neem nu zo'n kweelijster als Axelle Red. "Ik geef een persconferentie met Unicef over Sierra Leone. De basisboodschap is dat we solidair moeten zijn met de derde wereld. En hier zouden we er zelfs niet meer in slagen om de solidariteit met Wallonië overeind te houden? Het is bijna gênant om Belg te zijn". Word

dan Frans, denk ik dan, of Sierraleonees. Want het een heeft niks met het ander te maken. En de goedwil om alles terug te voeren tot een onbestaand argument - het doorknippen van de solidariteit - ondermijnt elke geloofwaardigheid. Als er al sprake is van het opgeven van solidariteit, dan is het die van de grootbanken tegenover de burger, van de regering tegenover de belastingbetaler, van de internationale concerns tegenover de arbeiders - en daar is de Vlaamse overheid, én de Belgische, medeplichtig (GM, Volkswagen, Janssen; zegt Kris Peeters, minister-president: "Ja, de concurrentie is hard, het is logisch dat zo'n afdankingen gebeuren". Je moet maar durven).

Nog een beproefde tactiek is die van de intentieveroordeling. Gilbert De Swert van de ACW-studiedienst: "Ik vrees de verborgen agenda's. Men begint met het arbeidsmarktbeleid te splitsen, maar waar eindigt dat ? Niet alleen de sociale zekerheid is in gevaar, ook onze mechanismen van het sociaal overleg staan onder druk". Zo'n mechanisme is de vrijstelling van vakbondsafgevaardigden, hun beschermde status, en het gebrek aan juridische identiteit van de bonden. Verdedigbaar. Maar wie heeft daar baat bij ? Niet de arbeider.

Het hele arsenaal van het neobelgicisme steunt op dergelijke ambigueù, door kleinburgerlijkheid ingegeven ideeën. Mercantilisme is de belangrijkste drijfveer. En voor die kar laten kunstenaars en bonden zich spannen. De redenering is gekend: als het land uiteenvalt, dan verliezen we onze markten in het buitenland, niemand die weet wat Wallonië of Vlaanderen is. Wisten ze dat van Kosovo of Kroatië of Eritrea? Retorische vreesachtigheid. En wat met Brussel? Platbranden zeker, en Europese landbouwgrond van maken. In ieder geval ontvetten. En met de koning? Coburg is een mooie stad. En met de geschiedenis (die nu nog onverkort op de mythische verbondenheid van Pirenne en zijn school teruggaat)?

Herschrijven allicht. En met de taal, want Antwerpenaars zijn toch geen Limburgers en zeker geen Westhoekers? Kan dat wel samenblijven ? Ooit alle accenten gehoord in Groot-Brittannië, Schotland en Ierland?

De opstoot van het belgicisme heeft zijn wortels in drie nieuwe fenomenen: de grootstedelijke gezichtsvernauwing, de concentratie van de pers (Concentra, Corelio, SBS, ...) met de opkomst van het internet, en de economische schaalvergroting als gevolg van de globalisering. Het is een atavistische reactie op de angst om zich in die nieuwe structuren in te passen. De kranten hebben hun ideologische overtuiging ingeruild voor de advertentiemarkt. Blogs en websites geven nieuw voedsel aan oude ideeën. Ik denk dan met name aan het regressieve gestook van Diogenes,

dat er omgekeerde, maar even blode gedachten op nahoudt als Secessie in de andere richting. Het bieden op België op e-Bay is gestopt, niet afgeklokt op tien miljoen euro. Het dogma dat België moet blijven bestaan is daarmee niet doorbroken. Het al even ondoordachte dogma dat Vlaanderen een natiestaat moet worden is evenmin doorbroken. Zoals Karel De Gucht zei: "Staten verdampen". Ze gaan op in lucht. "Not with a bang, but a whimper", om T.S. Eliot te citeren. Maar de ketters zijn er. En ze zijn onder u.

Lukas De Vos

“Clowns, professoren, journalisten, kunstenaars, hoeren, die kan men kopen”, dixit der Grosse Fritz

In de 12de eeuw wist Willem die Madoc maakte, waarschijnlijk een monnik uit de Gentse Sint-Pietersabdij, het al: in Vlaanderen is er een sociale taalgrens waarbij de hogere klasse zich door vreemd taal- en cultuurgebruik onderscheidt van de ‘Dietssprekende’ massa. Willems keuze om de Franstalige snob voor te stellen door een hond (‘die uit elke teil eet is de echte hond’ zou De Clercq dichten) met de naam Courtois zijn niet toevallig gekozen, erkennen het klassenkarakter van het probleem en lijken wel voorbestemd... Ook toen irriteert men zich blijkbaar al over het inhoudsloos snobisme van de bovenlaag. Er is intussen blijkbaar bitter weinig veranderd. Als ik hier vandaag over de afwezigheid en vijandigheid van onze huidige toplaag in de strijd voor de politieke en culturele emancipatie van het Vlaamse volk moet hebben, is de essentie n et als in de Middeleeuwen: het gaat hem vooral de inhoudsloosheid en het totaal gebrek aan enige authenticiteit van onze Vlaamse intellectuele klasse en - uiteraard - hun (economische en culturele) collaboratie met buitenlandse machthebbers. Professor Mac Leod vertolkte het meer dan 100 jaar geleden als volgt: ‘de Franskijonse burgerij in Vlaanderen kan aan het volk niets bieden wegens de taalkloof maar heeft ook simpelweg niets te bieden’. Onze huidige Vlaamse toplaag is m.i. geen haar beter. Het zijn vazallen, meesters in nabootsing en snobs zonder weerga, net zoals hun Franstalige voorgangers. Ze bieden weinig originele en / of eigen vernieuwingen. Zelfs indien ze dit zouden willen, zijn ze niet in staat een natuurlijke leiding te geven aan het Vlaamse volk of een aantrekkelijke Vlaamse staat op te bouwen. Moet het nog herhaald? Het is niet voor de belangen van deze 4X4-rijders dat er aan Vlaamse Beweging moet worden gedaan, laat staan om een eigen wettelijk Vlaams kader te scheppen om hier dan een soort Thatcheriaans regime in te voeren...

Ondanks een niet betrokken leidende klasse, zijn onze voorouders in de Middeleeuwen best in staat kunst en literatuur van wereldniveau te produceren. Rijke snobistische opdrachtgevers worden vaak door onze topschilders bvb. Jan Van Eyck met sublieme dubbele bodems te kakken gezet... Rederijkerkamers zijn echte laboratoria voor het vrije woord, de vrije gedachte en de emancipatie van de gewone man... De ramp van 1585

jaagt echter alle bewustzijn, kapitaal, kunde etc. het land uit, legt de basis van Hollands gouden eeuw en de Engelse opgang en degradeert ons tot een provinciaal wingewest. De bezettende autoriteiten in Vlaanderen kiezen bewust voor isolatie, niet in het minst op geestelijk gebied wat leidt tot algemene verstarring. Na een opflakking in de contrareformatie (de Rubensperiode) valt een absolute, doodse stilte. Met de ervaring van de reformatie vers in het hoofd, waarbij de boekdrukkunst een belangrijke rol speelde, worden de controle op de boekhandel en censuur uiterst belangrijke bestuurselementen...De bewust gecreëerde economische en geestelijke armoede teisteren lichaam en geest. Holland en Engeland bestendigen bewust o.m. via de barrièrepolitiek deze toestand omdat ze een Vlaamse heropstanding kunnen missen als kiespijn. Het weze duidelijk dat we ons van deze overwinning van de reactie en het obscurantisme vooral op geestelijk vlak nog niet hersteld hebben. Intussen kweken we met het zogenaamde 'beste onderwijs ter wereld' onder leiding van onze fameuze elite een generatie die van al het voorgaande en volgende de eerste letter nog niet heeft gehoord, laat staan begrepen...

Afgesneden van alle geestelijke ontwikkeling in de Germaanse wereld, start, midden de 18de eeuw, samen met een schuchtere economische opleving als gevolg van de octrooipolitiek, een nieuwe golf van verfransing. Zo wordt het Frans bv. de voertaal in de Theresiaanse colleges. Het Frans wordt noodzakelijk voor ieder die een rol wil spelen in het openbare leven: ambtenarij, magistratuur, communicatie met het centrale bestuur, handel met het buitenland, industrie, cultuur etc. In Gent laten pre-kapitalisten zoals een Judocus Clemmen naar Franse smaak 'hôtels de maître' bouwen. De Franse mode en 'savoir vivre' worden gekopieerd. Het woord kopiëren ofte nabootsen is hier belangrijk. Vanaf de Franse bezetting van 1745 wordt er in Gent ook Frans toneel gespeeld. In Gent, de voornaamste industriestad van Vlaanderen dringt de verfransing eerst door, werd ze het verst doorgedreven en bleef ze het langst doorwerken, eigenlijk tot vandaag. Toch pleit ik vandaag, nu de verfransing in Vlaanderen haar economische basis kwijt is, voor een betere kennis van de Franse (dit geldt ook voor het Duits) taal en cultuur bij onze jongere generatie. Zonder enige kans om nog te worden verfranst moeten zij wél deelachtig kunnen worden van de échte troeven en schoonheid van de Franse cultuur en hiermede ook de overdreven invloed van het Engels wat proportioneren... Een ander bijzonder storend element dat zich vanaf de 18de eeuw ontwikkelt en tot diep in de 20ste eeuw zal nawerken, zijn de pensionaten voor jonge meisjes van de betere (of would be betere) standen om hen geheel in de Franse taal en de Franse omgangsvormen onder te dompelen. ('opstaan en pootjes geven',

'tais-toi et sois belle', bij tijden flauwvallen, kant en broderie etc.) Deze gedenationaliseerde vrouwen hebben generaties mannen in het gareel gehouden of gekregen (Paul Fredericq duidt dit in 1905 als een belangrijk probleem met een verlamdende werking op de Vlaamse Beweging o.m. omdat dergelijke creaturen veelbelovende Vlaamsgezinde jongemannen konden fruiken en neutraliseren: 'allé in uw mande!')). Willem Verhoeven heeft ons in zijn vertoog aan graaf De Nény van 1780, dergelijke juffertjes afgeschilderd: 'als zij naar huis komen beweren zij geen Nederlands meer te kennen of weigeren zij alleszins het te spreken, aldus de huiskring verfransend'. Alleen nog maar de schijn te kunnen geven in het Frans opgevoed te zijn werd toen al als belangrijk ervaren...Verhoeven heeft het over 'den regeerenden geest van die natie, die alle de Noordsche talen veragt, en schier niets prijswaardig vindt, als hetgene in Vrankrijk is voortgekomen'. Beste mensen, pas dergelijk gedrag even toe op de huidige generaties, die opgeleid worden in of hoog oplopen mét Engeland of de VS.. Natuurlijk is er nu ook de alleenzaligmakende televisie die van onze kinderen op dagelijkse basis Amerikanen maakt, het cultuur-of TV-beleid van de minister Anciaux en Bourgeois ten spijt! Een interessante reactie tegen al de Franse klaploperij was Den Vlaemschen Indicateur ofte Aen-wyser der Wetenschappen en Vrye Konsten (Gent, 1779-1787), een blad dat brede verspreiding vindt in de middengroepen en rederijderskringen en zich aandient als propagandamedium voor een 'Vlaamse Verlichting'. Jan Baptist Verlooy (1746-1797), Brussels advocaat, republikein, rationalist, voorstander van het natuurrecht en volkssoevereiniteit en rechterhand van Frans Vonck o.m. als organisator van gewapende Brabantse omwenteling, ook wel eens de eerste flamingant genoemd, is waarschijnlijk medewerker aan den Indicateur. Niettegenstaande dergelijke initiatieven, is de taal- en culturele toestand in de Dietse Zuidelijke Nederlanden einde 18de eeuw zó precair geworden dat de minste stoot van buiten fataal kan worden. Die stoot komt er ook als onze vrienden, de sansculotten ons op de punt van de bajonet definitief komen bevrijden van het Ancien Régime. Mensen als Verlooy staan spoedig voor een verscheurend dilemma dat in feite tot op de dag van vandaag de houding van de Vlaamse linkerzijde beheerst. Als Verlooy in december 1792 een mislukte poging doet om een eigen Belgische conventie op poten te zetten, komt hij tot de overtuiging gekomen dat de democraten in de Zuidelijke Nederlanden nooit iets op eigen krachten zouden kunnen realiseren. Het zou dus onder bescherming van Frankrijk moeten gebeuren. De 'Nederlandse' Vonckist Verlooy is dus vooral om strategische redenen jacobijn geworden. Tot op vandaag bestaat in links Vlaanderen nog steeds de idee-fixe dat Vlaanderen per sé moet aanleunen bij één of andere grote broer (Frankrijk, Wallonië, de

Angelsaksische wereld) omdat we anders onherroepelijk in een cultuur van billenkletsers en vendelzwaaiers zouden belanden... Bij onze Vlaamse elite heeft dit credo de vorm aangenomen van een existentiële angst. Precies of we zijn thans niet sterk of volwassen genoeg om als links in Vlaanderen op alle terreinen ons mannetje te staan! Verlooy dacht daarbij indertijd ter goeder trouw (het bleef spijtig genoeg maar voorspelbaar 'wishfull thinking') dat het respect voor de moedertaal via de individuele vrijheden of mensenrechten, hét uithangbord van de revolutie, wel automatisch zou worden geregeld. Ook Verhoeven heeft toen i.v.m. deze problematiek een gewetensconflict doorgemaakt. Ook de latere flaminganten bv. de activisten begingen hetzelfde soort naïviteit door te geloven dat een grootmacht bepaalde hogere principes zou laten voorgaan op de eigen machtsbelangen en staatsraison. Een andere vergelijking is ook de eed die communistische verzetslieden (getuigenis van de overleden dichter Marc Braet) tijdens WOII moesten afleggen om te vechten voor de belangen van de Sovjet-Unie: wat goed was voor de Sovjet Unie was per definitie goed voor de gehele wereld...In elke jacobijnse staatsidee staat de staat immers centraal en zo unitair als maar mogelijk in zijn respectievelijke soevereiniteit. De staat wordt uiteraard centraal geleid en vaderlandsliefde voor deze eenheidsstaat was en is de belangrijkste jacobijnse waarde. Er bestond geen enkele ruimte voor lokale initiatieven of afwijkingen. Plaatselijke besturen waren loutere uitvoerders van de centrale administratie. (Franse) Taaldwang past (uiteraard) volledig in de jacobijnse idee. De volkstaal bemoeilijkt immers ook de Frans-revolutionaire propaganda. Ze wordt kort en goed uitgesloten uit bestuur en gerecht. In Gent verloopt vanaf 1796 de gemeenteraad in het Frans (deze toestand zal precies 100 jaar duren), in 1799 worden ook de straatnamen Frans, in 1806 beveelt de prefectuur de sluiting van Nederlandstalige schouwburgen in 1812 ook de verfransing van alle uithangborden... Afwijkingen in het taalgebruik worden alleen toegestaan voor propaganda en rekrutering van soldaten... Het sluitstuk van de Franse taal- en cultuurpolitiek is de censuur. Van elk druksel moeten 4 exemplaren ter censuur naar Parijs. De censurs zijn - uiteraard - eentalige Franstaligen...

In 1809 deelt de nieuwe prefect van het Schelddedepartement aan de overheid te Parijs mede hij te Gent nog een Vlaams dagblad nl. de Gazette van Gent ontdekt heeft 'waarvan de censuur omwille van de taal moeilijkheden met zich bracht en waarvan het bestaan schadelijk was voor de vooruitgang van de Franse taal'. Tot 1814 zal de krant in het Frans verschijnen... In 1810 laat Portalis, minister van binnenlandse zaken aan de prefect te Gent weten dat de almanakken van de firma's Kimpe en Snoeck-Ducaju, te Gent verschijnende, aan een voorafgaandelijke

censuur van de prefectuur moeten onderworpen worden die dan, op haar beurt advies aan Parijs ter uiteindelijke beslissing zou overmaken...

Een sprekend voorbeeld ter zake is dat van de Gentse rederijker-ironist en Catharinist (alleen bij de rederijderskamers zoals de Aalsterse Catharinisten was er iets van het 16de eeuwse humanisme blijven hangen) Karel Broeckaert die tevens aanhanger van Vonck was geweest. Die zendt in 1811 de nodige exemplaren van 'Jellen en Mietje' in Gents dialect ter censuur eerst naar de prefectuur die ze naar Parijs doorstuurt, waarbij een gedeelte van het handschrift verloren gaat. Begin 1813 komt een verzoek tot vertaling 'daar niemand in Parijs de taal van Broeckaert kon verstaan'. Deze vertikt het op dit verzoek in te gaan en het stuk blijft liggen tot na het vertrek van de Fransen in 1815. Al bij al heeft de Franse tijd dus een fnuikend effect op het nauwelijks ontloken nationaal bewustzijn in de Zuidelijke Nederlanden gehad, in het bijzonder in de verbinding van dat bewustzijn met de status van de volkstaal. Dat de Franse assimilatiepolitiek zo'n succes kent en nauwelijks tegenstand ondervindt, kan vooral worden verklaard omdat de progressieve intellectuelen, bij wie in de Oostenrijkse tijd juist de grootste taal-nationale gevoeligheid had bestaan, de opvatting van verbondenheid tussen taal en natie laten varen. Zij worden immers enthousiaste medewerkers van het revolutionaire regime en namen zijn taalpolitiek er op de koop toe bij. Voor hen wordt nu het Frans de taal van de vrijheid. Zoals reeds gezegd, valt die houding te historisch te verklaren maar in 2007 wordt tijd om onder de vleugels van gelijk welke grote broer vandaan te komen en op eigen vleugels te gaan vliegen!

Over de periode van de Verenigde Nederlanden zal ik kort zijn. Koning Willem, die - uiteraard - zelf in de eerste plaats ook Franstalig is, kan als plaatselijke vertegenwoordigers om zijn amalgaamproject te realiseren in de Zuidelijke Nederlanden, niet anders dan in zee gaan met zij die het staatsapparaat hadden gevormd in de napoleontische tijd. M.a.w. met de Franstalige burgerij die Frankrijk tijdelijk de rug moest toekeren omdat de kaarten nu eenmaal slecht lagen voor dit land. In hun hart blijven de meesten van hen Fransgezind. Dit verklaart meteen de Franstaligheid van de orangistische burgerij en het feit waarom een deel van deze burgerij zeker vanaf 1825 op de kar van de Belgische oppositie springt. Feit is dat Willem het centralistisch staatsnationalistisch denken van Napoleon heeft overgenomen. Als eenheidsceement kiest hij het Nederlands, zoals zijn Franse voorgangers het Frans. Het Nederlands, dat toen ook in Vlaanderen nog als een vreemde taal wordt ervaren, wordt in het hele land als bestuurs- en carrièretaal opgedrongen. Minister van Maanen, die deze politiek symboliseert, was jacobijns gevormd ten tijde van de Bataafse republiek en het geannexeerde Koninkrijk Holland. Deze politiek

was dus (zoals soms wel eens werd beweerd) in geen geval bedoeld als een tegemoetkoming aan de noden van het Vlaamse volk of zo. Het begrip 'Vlaamse volk' was toen overigens nog onbestaande en zou pas met de Vlaamse beweging, dus in de Belgische context, ontstaan. Het was duidelijk dat de genoemde Orangistische burgerij binding noch had op de gewone Vlaamse bevolking, laat staan enige bedoelingen had i.v.m. het behoud of stimuleren van de volkstaal in Vlaanderen! Toch is de zgn. Nederlandse periode van groot belang geweest omdat de leiders van de latere Vlaamse Beweging (Willems, Jottrand e.a.) precies in het kader van de centralistische politiek hun opleiding en/of basisvorming genoten hebben.

Dan komt in 1830, na 1585 de tweede fatale ramp voor het Vlaamse volk. Een proletarische hongeroproer in Brussel, versterkt door agitatie uit Frankrijk, wordt uiteindelijk door het monsterverbond van Franstalige liberale burgerij en idem katholieke kerk gekanaliseerd voor het eigen belang. Het Vlaamse land wordt vanuit Brussel door Franse en veelal Franstalige revolutionairen voor het nieuwe regime veroverd. Het onmondige Vlaamse volk - wij komen stilaan in het diepste dal van economische neergang terecht - kan niet anders dan gewoon laten betijen. Toch is er bij de Belgische revolutionairen een fractie van Vlaamsgezinde democraten zoals bv. Jottrand, Spilthoorn en Kats die spoedig gedesilluseerd aan de kant zullen worden geschoven en een belangrijke rol zullen spelen in de prille Vlaamse én sociale beweging.

Het hoeft uiteraard ook geen betoog dat de prille Vlaamse Beweging nauw gelieerd is met de kunstwereld, meer in het bijzonder de literaire wereld. Conscience is daar de spilfiguur. 'Hij heeft meer teweeggebracht dan de hele taalwetterij', stelde mijn grootvader in een speech voor o.m. Albert I hier in Antwerpen in 1912 n.a.v. Conscience's eeuwfeest. (het verslagboek citeert hem als volgt: 'niet één wet, niet één bestuur maar één boek heeft Vlaanderen gemaakt!' en nog 'De Leeuw van Vlaanderen heeft ons die onbuigzame, rechteischende Vlamingen doen worden, die we zijn, en bij zelfgenade blijven zullen'. Raf Verhulst stelt hem na de speech voor aan Albert en Elisabeth als 'onzen grooten volksdichter' waarna ze enkele woorden Nederlands praten.) Betekenisvol is ook dat Conscience's volledige oeuvre beschikbaar is in de boekerij (ten jare 1860 ten tijde van Moyson) van de vroege Gentse arbeidersbeweging. Het voorbeeld van de Middeleeuwse gildenaren en boeren is een belangrijke stimulans en voorbeeld voor zowel de prille arbeidersbeweging als - uiteraard - voor de Vlaamse Beweging. Ik vind het dan ook hemeltergend dat de actuele intelligentsia Conscience maar wat graag belachelijk

maken... Dit bewijst nog maar eens hoe licht deze mensen intellectueel wegen...

Nu laat ik even mijn grootvader getuigen over de verfransing in het laatste decennium van de 19de eeuw; hij beschrijft er zijn gevoelens over de verfransingsmachine zoals die functioneerde in het Tieltse college:

'Van mijn lang verblijf in de kostschool, een door den staat aangenomen bisschoppelijk college, houd ik met haat en liefde, in vaste herinnering bewaard, hoe wij daar, door en door Vlaamsch voelend en denkend, in 't Fransch leerden, speelden, wandelden, zongen, aten, biechtten, en om maar het minste wordeke te zeggen, gelijk moeder het zei, werden bekeven, afgesnauwd, gestraft en bekeurd. Aan dergelijke boeten heb ik mijn eerste zakgeld verloren en mijn laatste Vlaamsch geduld. Met Fransch gingen we slapen, met Fransch stonden we op. In 't Vlaamsch konden we alleen droomen van verbetering en zoete wraak. Onze boeken waren niet alleen Fransch wat de taal betreft maar door en door Fransch in den geest. Van de buurvölkeren scheen enkel 't Fransch het kennen waard; de andere staten dienden tot punten van vergelijking met de groote republiek, die men zoo vurig tot een koninkdom wenschte gerestaureerd. Aardrijkskundig en geschiedkundig onderwijs stond gewrongen in de engste klem van zuidelijke eenzijdigheid. En de letterkunde! Terwijl ons de kleinste Parijsche rijmelaar ter bewondering werd voorgesteld, zweeg men Multatuli dood en bleven Shakespeare en Goethe haast onvermeld... zelfs de godsdienst werd aan dit fraaie stelsel gewaagd. Want niet alleen moest er in een vreemde taal gepredikt en gebeden, maar onze vroomste vaderlijke erfenis leerden wij te verdedigen in één of andere 'Vie de Jésus' of een handboek voor 'Apologétique'. De verfranschte hogere geestelijkheid bleek meer te voelen voor de 'civilisation française' dan voor 't eigen oude, goede geloof...'. Over dit laatste moet ik zeggen: De Clercq heeft spoedig zijn geloof verloren omdat hij ook inziet dat de (hogere) geestelijkheid mee de Vlamingen onwetend en arm houdt. Hij is ook betrokken bij de Van Nu en Straksbeweging, de tweede adem van de Vlaamse Beweging, het zgn. cultuurflamingantisme dat door August Vermeylen werd op gang geschoten met zijn fameuze 'Kritiek der Vlaamsche beweging' van februari 1896 (geschreven op het einde van 1895, toen hij in Berlijn studeerde). Van dan af wordt de Vlaamse Beweging van een loutere taalbeweging verbreed en worden de onontbeerlijke economische, sociale, wetenschappelijke en internationale avant-gardistische componenten toegevoegd. Zelfontwikkeling, volksverheffing en ééntaligheid moeten in de plaats komen van het imiteren van - en koketteren met Franse voorbeelden. Grondleggers zoals een Gust. Vermeylen waren blijkbaar danig verschoten van hun analyse dat zij zeer spoedig onder de vleugels van een reformistische Belgische sociaal-

democratie kropen en er alles aan deden om hun (talrijke) volgelingen terug te fluiten.

* *reformistische*: Na de mislukte algemene staking van april 1902 woedde een zware crisis in het Gentse socialisme en vooral in de vakbonden. Men zei vaarwel aan de revolutioaire lippendienst en schakelde over op een doctrineloos opportunisme. Via de coöperatie schakelde men de arbeiders in de welvaartsmaatschappij en praatte men hen stilaan een profiteursingesteldheid aan. De hele partij raakte al snel in de ban van deze zakkenvullersmentaliteit, fortuinzoekers vonden moeiteloos hun weg; via de loge kwamen een aantal burgerlijke elementen hun toekomst in de partij vinden.

* *BWP-taalstandpunt*: deelname van de arbeiders aan de hogere, in die tijd dus Franse cultuur, is even belangrijk als de Vlaamse taalrechten.

Vele van deze volgelingen zullen zich tijdens WO I doodlopen in het activisme en mensen à la Vermeylen zullen later door België om hun loyaliteit flink beloond worden...

Om de houding van onze huidige culturele elite te illustreren verwijs ik ten slotte naar het infameuze litterair festijn van Lannoy, Hemmerechts en C° op 24 oktober jl. gehouden in deze stad. Tom en Kristien (die hier overigens ergens achter de hoek woont en onlangs in de pers fulmineerde tegen straatlawaai van Marokkaanse jongeren die haar stoorden bij het tot stand komen van haar nieuwste kunstwerk) staken er, politiek correct en dikwijls niet gehinderd door enige kennis laat staan empathie ter zake, de draak met een reeks door hen als bruin gecatalogeerde voorgangers, o.m. onze René De Clercq. Zelfs Marc Reynebeau vond het allemaal te gortig en onder de titel 'Vlaams literair azijn' reagerden ook Mathijs de Ridder (universiteit Antwerpen; die binnenkort een publicatie uitbrengt over Elschots Bormsgedicht) en Geert Buelens (universiteit Utrecht) in de lezersrubriek van 'De Morgen' dd. 31 oktober 2006.

Ik haal hier hun toch wel onverdachte commentaar aan:

'Het Vlaams Literair Festijn was een anachronistische avond. Want hoewel het VB uiteraard de historische erfgenaam is van een bepaald soort Vlaamsnationalisme, betekent dat niet automatisch dat de Vlaamsnationale retoriek in tachtig jaar ongewijzigd zou zijn. Hoe retrograde 'volksverbonden' het VB-discours ook is, hun 'Vlaanderen' is niet noodzakelijk dat van René de Clercq. Met zijn gedicht Daar is maar

één Vlaanderen opende trouwens de avond en daarmee was de toon gezet. Overigens 'VB = Vlaamse Beweging = Vlaamsgezinde literatuur = zo passé als maar kan zijn' (...) 'Maar met veel plezier stellen wij voor u een avond samen waarin wij met socialistische strijdverzen helemaal hetzelfde effect sorteren, overigens met inbegrip van gedichten van René de Clercq. René de Clercq immers was behalve Groot-Dietscher ook één van de literaire idolen van linkse dichters als Paul van Ostaïjen. De Clercqs poëzie behoort, volgens de auteur van Bezette Stad, 'tot dit lyriese positivisme, zonder flou, zonder impressionisme, zonder hartsaandoening, reëel en niet uitspattend, dat wij, expressionisten, steeds hebben gepostuleerd en nagestreefd' (Ik kan er aan toevoegen dat De Clercq ook van groot belang geweest voor de promotie van de eerste plastische expressionistische kunstenaars, iets dat door de belgicistische museumdirecteurs systematisch bij elke tentoonstelling wordt verzwegen of geminimaliseerd, want dit past niet in hunne godsdienst! JV). Zo beschouwd is De Clercq dus niet de rechtse, achterhaalde verzenbakker die we er vandaag graag in zien, maar een inspirerend voorbeeld dat in de moderne Vlaamse poëziegeschiedenis van belang blijft.' Buelens en De Ridder verwezen ook naar verslaggever Marc Cloostermans van De Standaard die in de aangehaalde gedichten enkel "extatisch gebrabbel hoorde zonder inhoud" in (DS 26/10). Zij reageren: 'Het is nochtans de inhoud waaruit grote delen van de Vlaamse literatuur zijn gegroeid, evenals de mogelijkheid die Cloostermans had om in eigen taal te studeren en publiceren. Uiteraard kun je met alles lachen, maar waarom zou je? Om jezelf daardoor superieur te wanen aan die Vlaamse kloefkappers van weleer? De Clercqs politieke opvattingen waren overigens bepaald niet eenduidig: grote gezangen over Dietsland worden afgewisseld met loyale lofdichten op Koning Albert. Hem in verband brengen met de nazistische voorgangers van het VB is alweer anachronistisch, want in 1933 was De Clercq al dood.'

Zo hoorde U het weer eens van iemand anders...

Voor de verandering nog wat extatisch gebrabbel, een gedicht van 100 jaar oud, van in de tijd, vlak voor de Eerste Wereldoorlog, dat de Vlaamse Beweging zich in haar breedste en zuiverste vorm manifesteerde; actualiseer een paar begrippen en het zal verbazend actueel klinken:

*Wat doen we voor U arm Dietsch, arm Dietsch?
Veel vragen en verder niets.
Met lappen en lompen van wet op wet
Wordt een schittergewaad u aaneengezet*

*Het pak van harlekijn! O spijt, o spot!
Zit liever ten gronde in uw grootste grief
Dan te gaan door uw land met een bedelbrief.
Eén dag nog. En 't volk met mantel en kroon
Baant stormenderhand zich den weg tot den troon
Er uit, de bijzit, de vreemde, het Fransch
De kinderkamer, de poppendans
Een kranige daad, een krachtige schop
Waar zijn ze nu, bijzit kamer en pop
In uw eigen huis zijt ge minder dan iets
Maar morgen zijt ge alles, o moeder Dietsch*

Ik zou willen eindigen met de volgende oproep aan de échte kunstenaars in Vlaanderen. Aan diegenen die alleen maar op perceptie en winstbejag uit zijn: blij asjeblief waar ge zijt!!! Aan de échte dus: doe de moeite het links flamingantisch discours door te nemen. Overstijg het gefrustreerd gedoe van uw collega's. Durf het agressieve, platvloerse, commerciële Angelsaksisch cultuurimperialisme in vraag te stellen, kies voor waardigheid boven de subsidiemolen.

Zoek naar de waarheid zoals Rodenbach destijds dichtte:

*Ter Waarheid streeft mijn twijfelend gedacht,
ter Waarheid streeft mijn rusteloze ziel,
ter Waarheid wille ik steeds met al mijn krachten,
Weigert U te prostitueren aan om 't even wie...*

Loop niet rond en gedraagt u niet als 'keizers zonder kleren', werk mee aan emancipatie, algemene verfijning en hoger op voor iedereen. (eigenlijk vragen we dit bij uitbreiding aan iedereen). Treedt in het spoor van het engagement van de vele democratisch Vlaamsgezinde voorgangers van weleer! Een vrijgevochten autonoom en democratisch Vlaanderen heeft absoluut uw inzet en betrokkenheid nodig!

Joost Vandommele

Jaaroverzicht van de SFL-activiteiten

Werkjaar 2006-2007

Van in het begin heeft SFL zich de versterking van de linkse Vlaamse beweging tot doel gesteld. Vorming en ontmoeting zijn daarbij twee sleutelbegrippen. SFL verleent ook haar steun aan bestaande of nieuwe initiatieven met een linkse en Vlaamse inslag.

In het werkjaar 2006-2007 werden er dertien activiteiten georganiseerd, hetzij door SFL alleen, hetzij met andere organisaties. Hiermee overbruggen we de periode tussen twee Trefdagen door.

Voor het eerst hebben we ons aan een kleine campagne gewaagd, namelijk over Brussel. Deze campagne slorpte behoorlijk wat energie op, maar heeft zijn doel niet gemist.

Een kort overzicht van de activiteiten in het voorbije werkjaar:

<i>Datum</i>	<i>Plaats</i>	<i>Zaal/ Afspraakplaats</i>	<i>Thema/Onderwerp</i>		<i>Sprekers</i>
1 okt 2006	Gent A'pen	Sint-Pietersstation Waalse kaai	M	Actie op 0110-concerten	
10 okt 2006	Brussel	Vlaams Huis	VD	'30 jaar links-nationalisme in Baskenland'	Karel Sterckx
17 okt 2006	Gent	Jan Van Gent	VD	'30 jaar links-nationalisme in Baskenland'	Karel Sterckx
29 okt 2006	Outer	Kerk	M	Aanwezig op Smid Lambrecht-herdenking	Verschillende sprekers
15 nov 2006	Leuven	Romaanse Poort	VD	'Naar een Vlaamse strategie voor Brussel'	Dirk De Haes
23 nov 2006	Gent	Jan van Gent	VD	'Naar een Vlaamse strategie voor Brussel'	Dirk De Haes
25 jan 2007	A'pen	Vlaamse Esperantoclub	VD	'Antwerpen laat Brussel niet los'	Dirk De Haes
15 feb 2007	Brussel	Vlaams Huis	VD	'Naar een Vlaamse strategie voor Brussel'	Dirk De Haes
23 mrt 2007	Leuven	De Kruimel	O	SFL-Tafelavond	
19 ap. 2007	Gent	Masereelhuis	V	'Democratie en soevereiniteit in Vlaanderen'	Matthias Lievens (Jelle Versieren)
8 mei 2007	Gent	Masereelhuis	V	'Jacob van Artevelde en de Vlaamse middeleeuwse opstandigheid'	Jan Dumolyn
30 jun 2007	Gent	Masereelhuis	VO	Barbecue Vlaamse Hoop	Joost Vandammele
11 jui 2007	Brussel	Vlaams Huis	VO	Elf juliviering	Verschillende sprekers

V: voordracht D: discussieavond M: manifestatie O: ontspanning

1. Activiteiten

Het relaas van de eerste vier SFL-activiteiten is terug te vinden in het verslagboek 2006.

Van november 2006 tot februari 2007 werden er in Leuven, Gent, Antwerpen en Brussel lezingen georganiseerd met als titel 'Naar een Vlaamse strategie voor Brussel'. De basis hiervoor was de brochure 'Het Probleem Brussel' (Sociaal-Flamingantische Standpunten nr. 2) die op de Trefdag in Geraardsbergen voor het eerst beschikbaar was. De reden om met Brussel bezig te zijn is duidelijk. Zowel in Vlaamsgezinde kringen als daar buiten wordt veel te weinig beseft hoe belangrijk Brussel is voor de toekomst van Vlaanderen. Overal weerklinken halve of hele pleidooien om Brussel als Vlaamse hoofdstad op te geven. Hierbij wordt het feit genegeerd dat Brussel en Vlaanderen tot elkaar veroordeeld zijn omdat Brussel nu eenmaal midden in Vlaanderen ligt. Brussel en Vlaanderen zijn ook op economisch vlak complementair en kunnen niet zomaar gescheiden worden. Bovendien zal 'Brussels D.C.' - of wat het dan ook moge worden - een beleid blijven voeren dat de Vlaamse belangen schaadt. Als linkse Vlaamsgezinden zeggen wij dat Vlaanderen de lat hoog moet leggen. De Vlaamse bevoegdheden in Brussel mogen niet verder worden afgebouwd, maar moeten in tegendeel worden uitgebreid. Uiteindelijk moet het mogelijk zijn om de Brusselaars ervan te overtuigen dat hun belangen het best gegarandeerd worden in een onafhankelijk Vlaanderen. In ruil voor de fusie van Vlaanderen en Brussel krijgen de Franstalige Brusselaars een Franse Gemeenschap die bevoegd is in Brussel-19 en de zes faciliteitengemeenten.

Op de voorstelling van de brochure in verschillende Vlaamse steden, werden de details van ons voorstel verder uitgewerkt. Er werd aangetoond dat er weinig of geen toekomstscenario's zijn waarvan zowel Vlaanderen als Brussel beter worden.

Omdat er volop werd gewerkt aan de Brusselcampagne (zie verder), koos SFL-Leuven ervoor om in maart gezellig te gaan tafelen met de vrijwilligers. Een ideale gelegenheid om elkaar beter te leren kennen!

In april hebben we Matthias Lievens (KULeuven) uitgenodigd om in Gent te komen spreken over democratie en soevereiniteit in Vlaanderen. Hij is goed vertrouwd met het onderwerp en kan zeker voor nieuwe inzichten zorgen. Omdat hij ziek was, nam Jelle Versieren zijn taak over en leverde stof aan voor een discussie.

Op 8 mei organiseerde Vlaamse Hoop samen met SFL-Gent een avond over Jacob Van Artevelde en de Vlaamse middeleeuwse opstandigheid. Jan Dumolyn (UGent) is gespecialiseerd in het onderwerp en schetste de opkomst van de stedelijke democratieën. Dit uitte zich vooral in toenemende botsingen tussen de stedelijke arbeidersklasse en de

patriciërs. Op het platteland waren er gelijkaardige botsingen waar te nemen met b.v. Zannekin. Een uitermate boeiend stukje eigen geschiedenis, waarover Jan Dumolyn eind 2007 publiceerde¹.

Ook in 2007 hielp SFL-Gent bij de barbecue van Vlaamse Hoop. Joost Vandommele hield de gelegenheidstoespraak. Onder het tentdoek bleef het droog en werd er volop genoten van spijs en drank.

De jaarlijkse Elfjulierviering in het Vlaams Huis in Brussel werd vorig jaar vooral door Meervoud georganiseerd. De feestelijkheden vonden plaats in de aanwezigheid van een ruime delegatie Congolezen die de onafhankelijkheid van Vlaanderen steunen, omdat Franstalig België een neokoloniale politiek voert in Congo. Het feest kon op ruime belangstelling rekenen, ook in de pers.

2. Brusselcampagne

Met het oog op de verkiezingen van 10 juni 2007 werden er al in november 2006 tientallen brochures over Brussel verstuurd naar politici en opiniemakers. Begin 2007 werd er beslist om ons standpunt nog ruimer te verspreiden. Hiervoor lieten we een klein boekje van 31 A6-bladzijden op meer dan 2000 exemplaren drukken. Dit was mogelijk dankzij de financiële steun van verschillende linkse Vlaamsgezinden. Tegelijk werd er een Brussel-hoek op onze webstek voorbereid met tal van teksten.

De aftrap van de Brusselcampagne werd op 26 april 2007 gegeven met een persconferentie in het Vlaams Huis in Brussel. Bernard Daelemans, Willy Courteaux, Jef Turf en Ludo Abicht vertegenwoordigden de pers (Freddy De Pauw was verontschuldigd). De belangstelling van de pers was goed met onder meer een paginagroot opinieartikel in De Standaard (25.04.2007), een uitgebreide kritiek in La Libre Belgique (04.05.2007) en een reportage op TV Brussel.

Vlak na de persconferentie gingen de eerste ladingen met Brussel-boekjes op de post. Nog voor de verkiezingen waren bijna alle boekjes de deur uit en kon de inhoud ervan zijn werk doen.

3. Sociaal-Flamingantische Standpunten

Omdat de Brusselcampagne heel veel tijd heeft gevraagd, werd er in 2007 maar één brochure in de reeks 'Sociaal-Flamingantische Standpunten' uitgegeven. Het gaat om een brochure van Miel Dullaert met als titel 'Enkele aandachtspunten uit de Geschiedenis van het Sociaal-Flamingantisme' (SFS nr. 4).

---

¹ Jan Dumolyn en Jelle Haemers, 'Middelleeuwse opstanden in Vlaanderen', in: Vlaams Marxistisch Tijdschrift, winter 2007, XLI, 4, blz. 65-80.

De brochures zijn gratis beschikbaar in pdf-formaat en kosten in gedrukte vorm 3 euro (6 euro met verzendingskosten).

4. Vlaamse Hoop

In maart 2006 ontstond het Gentse initiatief 'Vlaamse Hoop', dat links en Vlaams georiënteerd is. Omdat SFL in Gent een werking had, werd er besloten om samen te werken met Vlaamse Hoop. Hierdoor beschikt Gent sinds kort over een eigen links en Vlaamsgezind blaadje ('Vlaamse Hoop') en is er een webstek (www.vlaamsehoop.org). Omdat Vlaamse Hoop dicht bij het Masereelfonds staat, kunnen we beschikken over een zaal in het Gentse Masereelhuis. Naast een jaarlijkse nieuwjaarsreceptie en een barbecue, organiseert Vlaamse Hoop nog andere activiteiten. Op 24 november 2007 vond er een hoogst interessante Richard Minne-activiteit plaats in het voormalig Koninklijk Atheneum in Gent.

5. Andere initiatieven

Midden juni 2007 vernamen we in De Standaard dat er een linkse Vlaamsgezinde partij zou worden opgericht onder de naam 'Vlaams-Socialistische Beweging'. Op 10 juli vond de oprichtingsvergadering plaats in Tienen. De initiatiefnemer Martijn Cielen had geen enkele band met de linkse Vlaamse beweging, maar vond dat het Vlaamse en sociale te weinig met elkaar verbonden worden in het Vlaamse partijlandschap. De groep achter de V-SB bestaat uit nieuwe gezichten, maar ook uit bekenden. Voorlopig blijft de V-SB nog een beweging, maar de mogelijkheid wordt open gehouden om deel te nemen aan de verkiezingen.

Intussen werden er al verschillende activiteiten ondernomen, is er een internetforum en een webstek (www.v-sb.org).

Werkjaar 2007-2008 (aanvang)

Met een honderdtal aanwezigen was de Trefdag in Berchem (Antwerpen) een succes. Hierover is elders in dit verslagboek meer te lezen.

Een kort overzicht van de eerste activiteiten van het werkjaar 2007-2008:

<i>Datum</i>	<i>Plaats</i>	<i>Zaal/ Afspraakplaats</i>	<i>Thema/Onderwerp</i>		<i>Sprekers</i>
30 okt 2007	Gent	Masereelhuis	VD	'Vrede en vrijheid voor Baskenland'	Jon Andoni Lekue
14 nov 2007	Leuven	Romaanse Poort	VD	'Vrede en vrijheid voor Baskenland'	Jon Andoni Lekue Gorka Elejabarrieta

V: voordracht D: discussieavond

1. Activiteiten

In Baskenland is er een einde gekomen aan het vredesproces. Meer dan ooit was duidelijk dat de Spaanse politieke klasse niet geïnteresseerd is in een duurzame vrede in Baskenland. Wij vroegen aan de Batasuna-vertegenwoordiging in Brussel om meer uitleg te komen geven over de situatie in Baskenland. Dit gebeurde in Gent en Leuven.

2. Brusselcampagne

Eind november 2007 verstuurd we het essay van Peter Balcaen met als titel: *Flupke in Niemandland*. Over de valse neutraliteitspretenties van Philippe van Parijs. (Ook verschenen in Meervoud nr. 132, december 2007, blz. 26-31).

Wij vonden het erg belangrijk om de teksten van Philippe van Parijs te ontleden, omdat hij wel heel vernieuwende en schijnbaar open inzichten heeft, maar tegelijk pleit voor maatregelen die bedoeld zijn om Vlaanderen de provincialiseren.

Intussen blijft de vraag naar informatie over ons Brusselstandpunt op peil.

Besluit

Of de sinds 10 juni 2007 aanslepende politieke crisis het einde van België dichterbij heeft gebracht, valt moeilijk uit te maken. Wat wel duidelijk werd, is dat 'Belgische model' niet meer werkt. Geen enkel akkoord kan de tegengestelde belangen in België nog verzoenen. Het conflict wordt bovendien aangewakkerd door de territoriale aanspraken van de Franstalige elite in Brussel.

De inzet van de tijd die komt, is groot. Wordt het Vlaamse onafhankelijkheidsstreven definitief gefnuikt, komt er een Vlaamse staat die haar hoofd(stad) heeft moeten afstaan of blijft de stad van Verlooy in Vlaamse handen? Wordt Vlaanderen inderdaad provincialistisch of wordt het een volwassen democratische republiek waar alle verworvenheden van de sociale welvaartstaat verankerd zijn?

Het blijven open vragen. Veel geëngageerde Vlamingen vrezen dat hun invloed op de toekomst gering zal zijn en lopen rond met een defaitistisch gevoel. Ook bij sociaalvoelende Vlaamsgezinden komt dit sentiment soms boven drijven.

Het afgelopen jaar waren er nochtans heel wat positieve evoluties waar te nemen in de linkse Vlaamse beweging. Voor SFL waren de Brusselcampagne en de Trefdag erg geslaagd. Meervoud maakte zijn

vijftiende jaargang rond. Na Vlaamse Hoop vorig jaar, kwam V-SB dit jaar de links-flamingantische 'zuil' versterken. En dan hebben we het nog niet gehad over individuele initiatieven van linkse Vlaamsgezinden.

Reden tot klagen is er niet, maar we moeten goed beseffen dat onze doelstellingen niet zomaar zullen gerealiseerd worden. Ter linkerzijde kiest men volop partij voor België, terwijl veel Vlaamsgezinden denken ze met de instructies van Voka en Unizo het Vlaamse paradijs zullen betreden. Het engagement van elk van ons is broodnodig om te voorkomen dat onze eisen tussen hamer een aambeeld vallen. Het afgelopen werkjaar is er bewezen dat wij sociaal-flaminganten wel degelijk onze inbreng kunnen hebben in het debat. Daarom deze oproep aan iedereen die zich links en Vlaams voelt. Zet je volgens je eigen mogelijkheden in om het sociaal-flamingantische gedachtegoed te verspreiden en weet dat je niet alleen bent. Aan de zijlijn blijven staan, is slecht voor je politiek geweten.

Jan Van Ormelingen

Inhoud

- 4de Sociaal-Flamingantische Trefdag in Berchem (Antwerpen):
een kwantitatief en kwalitatief succes 1
- Het belgicisme in de Vlaamse culturele sector 3
- Hoe verhindert de Koning Boudewijn Stichting de totstandkoming
van een Vlaamse hegemonische klasse ? 12
- Het belgicisme in de academische wereld 19
- De zucht naar memel: de heilsleer van het belgicisme 26
- “Clowns, professoren, journalisten, kunstenaars, hoeren,
die kan men kopen”, dixit der Grosse Fritz 36
- Jaaroverzicht van de SFL-activiteiten 46
- Inhoud 55

Op onze webstek kan je in alle rust
onze andere teksten uitpluizen.

Je vindt er tevens de activiteitenkalender.

S F L

Leuvensebaan 109, 3220 Holsbeek
info@landdag.org | www.landdag.org

Financiële steun is eveneens van harte welkom:

postrek: 000-3253185-96
IBAN: BE65 0003 2531 8596 / BIC: BPOTBEB1